

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

22 decembrie 2008 *

În cauza C-487/06 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție, introdus la 27 noiembrie 2006,

British Aggregates Association, reprezentată de C. Pouncey, solicitor, asistat de L. Van den Hende, avocat,

recurentă,

celelalte părți în proces fiind:

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de domnii J. Flett, B. Martenczuk și T. Scharf, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă în primă instanță,

* Limba de procedură: engleza.

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, reprezentat de doamnele T. Harris și M. Hall și de domnul G. Facenna, în calitate de agenți,

intervenient în primă instanță,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul A. Rosas, președinte de cameră, domnii A. Ó Caoimh, M. J. N. Cunha Rodrigues (raportor), U. Löhmus și A. Arabadjiev, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,
grefier: domnul R. Grass,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 17 iulie 2008,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, British Aggregates Association (denumită în continuare „BAA” sau „recurenta”) solicită anularea Hotărârii Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 13 septembrie 2006, British Aggregates/Comisia (T-210/02, Rec., p. II-2789, denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care s-a respins acțiunea având ca obiect anularea Deciziei Comisiei C (2002) 1478 final din 24 aprilie 2002 privind dosarul de ajutor de stat N 863/01 – Regatul Unit/Taxa pe agregate (denumită în continuare „decizia în litigiu”).

Istoricul cauzei

- 2 Situația de fapt este relatată la punctele 1-25 din hotărârea atacată după cum urmează:

„1 British Aggregates Association este o asociație în care sunt grupate mici întreprinderi independente care exploatează cariere în Regatul Unit. Aceasta are 55 de membri care exploatează mai mult de 100 de cariere.

2 Agregatele sunt materiale granulare, inerte din punct de vedere chimic, utilizate în sectorul construcțiilor sau al lucrărilor publice. Pot fi utilizate ca atare, de exemplu, ca rambler sau ca balast, sau amestecate cu lianți precum cimentul (cea ce permite obținerea betonului) sau bitumul. Anumite materiale granulare în stare naturală, precum nisipul și pietrișul, pot fi separate prin cernere. Alte materiale, precum roca dură, trebuie măcinate înainte de a fi separate prin cernere. Agregatele utilizate în diferite scopuri trebuie să corespundă specificațiilor adecvate și proprietățile fizice ale materialului de origine determină dacă acestea sunt adaptate scopurilor urmărite. Astfel, specificațiile privind rambleurile sunt mai puțin stricte decât cele privind materialele utilizate pentru straturile-suport ale șoselelor, care, la rândul lor, sunt mai puțin stricte decât cele pentru suprafețele utilizate intensiv, precum straturile de rulare ale șoselelor sau balastul căilor ferate. O mai mare varietate de materiale poate fi utilizată ca agregate în cazurile în care cerințele sunt mai puțin stricte, în timp ce materialele care corespund unor cerințe mai stricte sunt mai puțin numeroase.

Finance Act 2001

3 Articolele 16-49 din partea a doua a Finance Act 2001 (Legea finanțelor pentru anul 2001, denumită în continuare «legea») și anexele 4-10 la acesta instituie în Regatul Unit Aggregates Levy (taxa pe agregate, denumită în continuare «AGL» sau «taxa»).

4 Dispozițiile care prevăd punerea în aplicare a AGL au intrat în vigoare la 1 aprilie 2002, în conformitate cu regulamentul de aplicare a legii.

5 Legea a fost modificată prin articolele 129-133 și prin anexa 38 la Finance Act 2002 (Legea finanțelor pentru anul 2002). Dispozițiile astfel modificate prevăd exonerări în ceea ce privește deșeurile (spoils) rezultate din extracția anumitor minereuri, printre

care ardezia, șistul, ball clay și caolinul. Pe de altă parte, acestea adaugă o perioadă de tranziție pentru introducerea taxei în Irlanda de Nord.

6 AGL se aplică la cota de 1,60 lire sterline (GBP) pe tona de agregate care fac obiectul unei exploatare comerciale [articolul 16 alineatul (4) din lege].

7 Articolul 16 alineatul (2) din lege, cu modificările ulterioare, prevede că AGL se datorează atunci când o cantitate de agregate supusă impozitării face obiectul unei exploatare comerciale în Regatul Unit începând cu data intrării în vigoare a legii. Aceasta privește așadar atât agregatele importate, cât și pe cele extrase în Regatul Unit.

8 Articolul 13 alineatul (2) litera (a) din regulamentul de punere în aplicare permite exploatatorului să beneficieze de o scutire fiscală în cazul în care agregatele supuse impozitării sunt exportate sau transportate în afara Regatului Unit fără a fi tratate.

9 Articolul 17 alineatul (1) din lege, cu modificările ulterioare, prevede:

«În prezenta parte, „agregate” înseamnă (cu excepția articolului 18 de mai jos) roca, pietrișul sau nisipul, precum și toate materialele care sunt încorporate provizoriu în acestea sau sunt amestecate în mod natural cu acestea.»

- 10 Articolul 17 alineatul (2) din lege prevede că un agregat nu este supus impozitării în patru cazuri: dacă este scutit în mod expres, dacă a fost anterior utilizat pentru construcții, dacă a fost deja supus taxei pe agregate sau dacă, la data intrării în vigoare a legii, nu se află în situl său de origine.

- 11 Articolul 17 alineatele 3 și 4 din lege, cu modificările ulterioare, prevede anumite cazuri de scutire de taxă.

- 12 Pe de altă parte, articolul 18 alineatele (1), (2) și (3) din lege, cu modificările ulterioare, stabilește procedeele scutite de taxă și materialele avute în vedere de această scutire.

Procedura administrativă și litigiul în fața instanței naționale

- 13 Prin scrisoarea din 24 septembrie 2001, Comisia a primit o [primă] plângere [...] provenită de la două întreprinderi care nu aveau nicio legătură cu reclamanta și care cereau ca identitatea lor să nu fie dezvăluită statului membru în cauză, conform articolului 6 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88] din Tratatul CE (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41). Autoarele plângerii considerau, în esență, că excluderea anumitor materiale din domeniul de aplicare al AGL, scutirea exporturilor și derogările privind Irlanda de Nord constituiau ajutoare de stat.

- 14 Prin scrisoarea din 20 decembrie 2001, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord a notificat Comisiei schema de ajutor intitulată «Introducerea în etape a taxei pe agregate în Irlanda de Nord».

15 Prin scrisoarea din 6 februarie 2002, Comisia a comunicat acestui stat membru o sinteză a primei plângeri și l-a invitat, pe de o parte, să își prezinte observațiile cu privire la această plângere și, pe de altă parte, să îi furnizeze informații suplimentare privind AGL, iar acesta s-a conformat prin scrisoarea din 19 februarie 2002.

16 La 11 februarie 2002, reclamanta a introdus la High Court of Justice o acțiune împotriva AGL [...]. Aceasta invoca, printre altele, încălcarea normelor comunitare din materia ajutoarelor de stat. Prin decizia din 19 aprilie 2002, High Court of Justice a respins acțiunea, autorizând în același timp reclamanta să formuleze apel la Court of Appeal [...]. În urma apelului formulat de [BAA], Court of Appeal a dispus suspendarea procedurii în vederea introducerii prezentei acțiuni la Tribunalul de Primă Instanță al Comunităților Europene.

17 Între timp, prin scrisoarea din 15 aprilie 2002, reclamanta depusese la Comisie o plângere împotriva AGL [...]. Aceasta arăta, în esență, că excluderea anumitor materiale din domeniul de aplicare al AGL, precum și scutirea exporturilor constituiau ajutoare de stat. În ceea ce privește derogările privind Irlanda de Nord, notificate de autoritățile din Regatul Unit, acestea ar fi incompatibile cu piața comună.

Decizia [în litigiu]

18 La 24 aprilie 2002, Comisia a adoptat [decizia în litigiu, prin care] nu ridică obiecții împotriva AGL [...].

19 La 2 mai 2002, decizia [în litigiu] a fost comunicată reclamantei de autoritățile din Regatul Unit, fiindu-i notificată oficial de Comisie prin scrisoarea din 27 iunie 2002.

20 În decizie [considerentul (43)], Comisia apreciază că taxa nu cuprinde niciun element de ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE, în măsura în care domeniul de aplicare al acesteia se justifică prin logica și prin natura sistemului fiscal. Pe de altă parte, aceasta consideră că scutirea acordată Irlandei de Nord, care a fost notificată Comisiei, este compatibilă cu piața comună.

21 Descriind domeniul de aplicare al AGL, Comisia subliniază, în esență, că această taxă va fi aplicată agregatelor virgine, «definite ca agregate produse din depuneri naturale de minereuri care fac obiectul unei prime extracții» și compuse din «fragmente de rocă, de nisip și de pietriș care pot fi utilizate în stare brută sau după o tratare mecanică precum concasarea, spălarea și calibrarea» [considerentele (8) și (9)]. În ceea ce privește materialele excluse și obiectivele urmărite, Comisia indică în considerentele (11)-(13) ale deciziei [în litigiu]:

«AGL nu va fi aplicată materialelor care sunt subproduse sau deșeuri ale altor procedee. Potrivit autorităților britanice, printre aceste materiale figurează deșeurile de șist și de caolin, sterilul, cenușa, zgura provenită din furnale, deșeurile de sticlă și de cauciuc. De asemenea, aceasta nu va fi aplicată agregatelor reciclate, categorie în care intră rocile, nisipul și pietrișul care au făcut cel puțin obiectul unei prime utilizări (în general, în sectorul construcțiilor și al lucrărilor publice).

Potrivit autorităților britanice, excluderea unor asemenea materiale din domeniul de aplicare al AGL urmărește încurajarea utilizării acestora ca materiale de construcții și reducerea extracției excesive de agregate virgine, încurajând astfel o gestionare rațională a resurselor.

Estimările inițiale ale autorităților britanice sunt întemeiate pe ipoteza că AGL va permite reducerea cu, în medie, 20 de milioane de tone pe an a volumului cererii de agregate virgine, în raport cu o cerere anuală în Regatul Unit de aproximativ 230-250 de milioane de tone.»

22 În ceea ce privește aprecierea referitoare la domeniul de aplicare al AGL, decizia [în litigiu] prevede în considerentele (29) și (31):

«Comisia arată că AGL nu va privi decât exploatarea comercială a rocilor, a nisipului și a pietrișului utilizate ca agregate. Nu va privi aceste materiale dacă sunt utilizate în alte scopuri. AGL nu va fi percepută decât pentru agregatele virgine. Nu va fi percepută pentru agregatele extrase în calitate de subproduse sau de deșeuri ale altor procedee (agregate secundare), nici pentru agregatele reciclate. În consecință, Comisia apreciază că AGL nu privește decât anumite sectoare de activitate și anumite întreprinderi. Aceasta remarcă, așadar, că trebuie să se aprecieze dacă domeniul de aplicare al AGL se justifică prin logica și prin economia sistemului fiscal.

[...] Regatul Unit, în cadrul exercitării libertății de a-și determina regimul fiscal național, a conceput AGL astfel încât să maximizeze recurgerea la agregate reciclate sau la alte produse care pot înlocui agregatele virgine și să promoveze o utilizare rațională a agregatelor virgine, resursă naturală neregenerabilă. Consecințele nefaste asupra mediului produse prin extracția de agregate, pe care Regatul Unit

intenționează să le limiteze [prin intermediul] AGL, cuprind poluarea sonoră, praful, deteriorarea biodiversității și a armoniei vizuale.»

23 Comisia deduce din aceasta, în considerentul (32), că «AGLS este o taxă specifică, al cărei domeniu de aplicare este foarte limitat, definit de statul membru în funcție de caracteristici proprii sectorului de activitate respectiv» și că «[s]tructura și domeniul de aplicare al taxei reflectă distincția netă dintre extracția agregatelor virgine, care produce consecințe nedorite asupra mediului, și producția de agregate secundare sau reciclate, care reprezintă o contribuție importantă la tratarea rocilor, a pietrișului și a nisipului rezultat din excavări, din alte lucrări sau din tratări efectuate în mod legal în diferite scopuri».

24 În ceea ce privește scutirea agregatelor exportate fără a fi suferit vreo transformare pe teritoriul Regatului Unit, decizia [în litigiu] prevede în considerentul (33):

«[...] o asemenea soluție se justifică prin faptul că agregatele pot fi scutite în Regatul Unit dacă sunt utilizate în procese de fabricație scutite (de exemplu, fabricarea sticlei, a plasticului, a hârtiei, a îngrășămintelor și a pesticidelor). Având în vedere faptul că autoritățile britanice nu pot exercita un control asupra utilizării agregatelor în afara teritoriului lor, scutirea exporturilor se impune pentru a garanta securitatea juridică a exportatorilor de agregate și pentru a evita aplicarea unui tratament inechitabil exporturilor de agregate care, altfel, ar putea beneficia de scutire în interiorul Regatului Unit.»

25 Comisia concluzionează în considerentul (34):

«Prin natura sa și prin economia sa generală, o asemenea taxă nu este aplicabilă agregatelor secundare, nici agregatelor reciclate. Aplicarea unei taxe pe extracția de agregate virgine va contribui la reducerea extracției de agregate primare, la o reducere a utilizării resurselor neregenerabile și a consecințelor negative asupra mediului. Comisia apreciază așadar că avantajele care pot apărea pentru anumite întreprinderi din definierea domeniului de aplicare al AGL se justifică prin natura și prin economia generală a sistemului fiscal.»

Acțiunea în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 3 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 12 iulie 2002, BAA a formulat o acțiune având ca obiect anularea în parte a deciziei în litigiu.
- 4 Prin Ordonanța din 28 noiembrie 2002, a fost admisă cererea de intervenție în susținerea concluziilor Comisiei formulate de Regatul Unit.
- 5 În susținerea acțiunii formulate, reclamanta a invocat, în primul rând, încălcarea articolului 87 alineatul (1) CE, în al doilea rând, lipsa de motivare, în al treilea rând, încălcarea de către Comisie a obligației de a deschide procedura oficială de investigare și, în al patrulea rând, încălcarea de către această instituție a obligațiilor care îi revin în cadrul examinării preliminare.

- obligarea Comisiei și a intervenientului la plata cheltuielilor de judecată aferente ambelor proceduri.

9 Comisia solicită Curții:

- anularea hotărârii atacate și pronunțarea inadmisibilității cererii introductive sau, în subsidiar,

- respingerea recursului ca inadmisibil și/sau nefondat;

- obligarea BAA la plata cheltuielilor de judecată aferente ambelor proceduri.

10 Guvernul Regatului Unit solicită Curții respingerea în întregime a recursului.

Cu privire la recursul incident

- 11 Întrucât recursul incident formulat de Comisie se referă la admisibilitatea acțiunii introduse de BAA la Tribunal, problemă care este prealabilă aspectelor care privesc fondul invocate în recursul principal, se impune examinarea în primul rând a acestuia.
- 12 Comisia susține că Tribunalul a săvârșit erori de drept prin faptul că a declarat acțiunea admisibilă. Motivul este constituit din două aspecte.

Cu privire la primul aspect al motivului privind inadmisibilitatea

Argumentele părților

- 13 Potrivit Comisiei, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin neluarea în considerare a caracterului de măsură cu aplicabilitate generală al AGL. Această măsură ar institui o taxă fiscală ale cărei condiții sunt formulate în termeni obiectivi și abstracți și ar constitui astfel o măsură normativă de aplicabilitate generală care afectează un număr potențial nelimitat de operatori în Regatul Unit.
- 14 În cazul în care măsura de ajutor are aplicabilitate directă și generală, decizia prin care Comisia aprobă o asemenea măsură ar avea ea însăși aplicabilitate generală și, în

consecință, contrar celor statuate de Tribunal, nu poate fi considerată un act care îi privește în mod „individual” pe beneficiarii măsurii sau pe concurenții acestora, în sensul articolului 230 al patrulea paragraf CE.

- 15 Comisia amintește în această privință că, în cazul în care, precum în prezenta cauză, reclamanta contestă temeinicia deciziei de a nu ridica obiecții, jurisprudența supune admisibilitatea acestei contestări condiției ca poziția reclamantei pe piață să fie afectată în mod substanțial de ajutorul care face obiectul deciziei în cauză. În schimb, în cazul în care reclamanta ar intenționa să conteste o decizie de a nu deschide procedura oficială de investigare în scopul de a-și proteja drepturile procedurale garantate de articolul 88 alineatul (2) CE, este suficient ca aceasta să fie „parte în cauză” în sensul dispoziției menționate pentru a putea contesta această decizie (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 mai 1993, *Cook/Comisia*, C-198/91, Rec., p. I-2487, punctul 23, și Hotărârea din 15 iunie 1993, *Matra/Comisia*, C-225/91, Rec., p. I-3203, punctul 17).
- 16 Un criteriu mai strict decât cel al afectării substanțiale a poziției pe piață a reclamantei ar trebui să fie aplicat pentru a verifica dacă aceasta este vizată individual în cazul în care, precum în speță, schema de ajutor are caracter general (a se vedea în acest sens Hotărârea Curtii din 2 februarie 1988, *Kwekerij van der Kooy și alții/Comisia*, 67/85, 68/85 și 70/85, Rec., p. 219, punctul 15, Hotărârea Tribunalului din 5 iunie 1996, *Kahn Scheepvaart/Comisia*, T-398/94, Rec., p. II-477, punctele 39-41, precum și Hotărârea Tribunalului din 11 februarie 1999, *Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen și Hapag-Lloyd/Comisia*, T-86/96, Rec., p. II-179, punctul 45).
- 17 Comisia mai observă că, în pofida caracterului general al măsurii, Tribunalul s-a întemeiat în întregime, la punctele 58-66 din hotărârea atacată, pe pretensele efecte ale AGL asupra situației concurențiale a trei dintre membrii BAA. Alegerea celor trei membri nu ar fi justificată de nicio împrejurare care le-ar fi specifică.

- 18 În plus, membrii BAA nu ar fi singurele întreprinderi care suportă efectele negative ale taxei. Multe alte întreprinderi ar fi afectate în sens negativ de AGL și, din cauza modului obiectiv și abstract în care ar fi definită obligația de a plăti taxa, numărul de întreprinderi vizate ar fi potențial nelimitat. În consecință, decizia de aprobare a AGL nu ar privi în mod individual niciuna dintre întreprinderile afectate.
- 19 Consacrarea abordării urmate de Tribunal ar avea consecințe sistemice considerabile, prin faptul că deciziile Comisiei referitoare la pretinse măsuri de ajutor de aplicabilitate generală, mai ales sub forma unor măsuri fiscale, ar deveni în acest mod atacabile de către un număr potențial nelimitat de persoane, astfel încât ar lipsi de orice semnificație expresia „vizată în mod individual” în sensul articolului 230 al patrulea paragraf CE.
- 20 BAA, la rândul său, observă de la bun început că Tribunalul a concluzionat că aceasta îndeplinea criteriul afectării substanțiale a poziției sale pe piața respectivă. Prin urmare, Tribunalul nu avea obligația de a examina dacă împrejurarea că este „parte în cauză” în sensul articolului 88 alineatul (2) CE era suficientă pentru a declara acțiunea admisibilă, în condițiile în care aceasta invoca alte motive decât cel întemeiat pe neîndeplinirea de către Comisie a obligației de a deschide procedura oficială de investigare.
- 21 Potrivit BAA, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept pentru motivul că nu ar fi ținut seama de caracterul de măsură de aplicabilitate generală al AGL. Jurisprudența nu ar distinge în funcție de caracterul general sau individual al măsurii în discuție cu ocazia analizării unei acțiuni în anulare formulate de un concurent împotriva unei decizii luate în temeiul articolului 88 alineatul (3) CE.

22 Pe de altă parte, deși caracterul de măsură de aplicabilitate generală sau de decizie individuală pe care îl are o măsură de ajutor ar putea constitui un criteriu de admisibilitate a acțiunii formulate de unul dintre beneficiarii măsurii respective, în cazul unei acțiuni introduse de un concurent, acest criteriu nu este aplicabil. Caracterul unei măsuri de ajutor nu ar trebui să aibă efecte asupra numărului de concurenți afectați, nici asupra modului în care aceștia sunt afectați. Astfel, potrivit BAA, o subvenție „individuală” plătită unei anumite întreprinderi poate afecta un număr nedeterminat de concurenți, toți aceștia fiind potențial afectați în calitate de concurenți.

23 Hotărârile citate anterior Kwekerij van der Kooy și alții/Comisia și Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen și Hapag-Lloyd/Comisia ar fi în mod evident lipsite de relevanță în măsura în care priveau acțiuni formulate de beneficiari potențiali împotriva unor decizii în temeiul articolului 88 alineatul (2) CE. În Hotărârea Kahn Scheepvaart/Comisia, citată anterior, efectele măsurii de ajutor asupra situației concurențiale a reclamantei nu erau dovedite, în timp ce, în speță, Tribunalul a constatat că efectele măsurii în discuție asupra situației concurențiale a membrilor BAA sunt substanțiale.

Aprecierea Curții

24 Prin intermediul primului aspect al acestui motiv, Comisia contestă aprecierea efectuată de Tribunal în legătură cu admisibilitatea acțiunii, acesta considerând că decizia în litigiu privește BAA în mod „individual” în sensul articolului 230 al patrulea paragraf CE, în condițiile în care aplicabilitatea generală a acestei decizii ar fi trebuit să determine Tribunalul să concluzioneze că BAA nu era vizată individual de aceasta.

25 În conformitate cu articolul 230 al patrulea paragraf CE, o persoană fizică sau juridică poate formula o acțiune împotriva unei decizii adresate unei alte persoane numai dacă decizia respectivă o privește direct și individual.

26 Potrivit unei jurisprudențe constante, alte subiecte decât destinatarii unei decizii nu sunt vizate în sensul articolului 230 al patrulea paragraf CE decât dacă această decizie le afectează în considerarea anumitor calități care le sunt specifice sau a unei situații de fapt care le caracterizează în raport cu orice altă persoană și, ca urmare a acestui fapt, le individualizează într-un mod analog cu destinatarii (a se vedea printre altele Hotărârea din 15 iulie 1963, Plaumann/Comisia, 25/62, Rec., p. 197, p. 223, Hotărârea din 19 mai 1993, Cook/Comisia, citată anterior, punctul 20, Hotărârea din 15 iunie 1993, Matra/Comisia, citată anterior, punctul 14, Hotărârea din 13 decembrie 2005, Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, C-78/03 P, Rec., p. I-10737, punctul 33, precum și Hotărârea din 11 septembrie 2008, Germania și alții/Kronofrance, C-75/05 P și C-80/05 P, Rep., p. I-6619, punctul 36).

27 Întrucât prezenta acțiune privește o decizie a Comisiei în materia ajutoarelor de stat, trebuie subliniat că, în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat, prevăzută la articolul 88 CE, se impune să se distingă, pe de o parte, faza preliminară a examinării ajutoarelor, instituită prin alineatul (3) al acestui articol, al cărei obiect este numai acela de a permite Comisiei să își formeze o primă opinie cu privire la compatibilitatea parțială sau totală a ajutorului respectiv, de, pe de altă parte, faza de investigare, prevăzută la alineatul (2) al aceluiași articol. Doar în cadrul acesteia, care are rolul de a permite Comisiei să obțină informații complete cu privire la toate datele cauzei, Tratatul CE prevede obligația pentru Comisie de a solicita persoanelor interesate să își prezinte observațiile (a se vedea Hotărârea Cook/Comisia, citată anterior, punctul 22, Hotărârea Matra/Comisia, citată anterior, punctul 16, Hotărârea din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France, C-367/95 P, Rec., p. I-1719, punctul 38, Hotărârea Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, citată anterior, punctul 34, și Hotărârea Germania și alții/Kronofrance, citată anterior, punctul 37).

- 28 În consecință, atunci când, fără a deschide procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE, Comisia constată, printr-o decizie adoptată în temeiul alineatului (3) al aceluiași articol, că un ajutor este compatibil cu piața comună, beneficiarii acestor garanții procedurale nu pot obține respectarea acestora decât dacă au posibilitatea de a contesta decizia respectivă în fața instanței comunitare. Din aceste motive, instanța comunitară declară admisibilă o acțiune care urmărește anularea unei astfel de decizii, introdusă de o parte în cauză în sensul articolului 88 alineatul (2) CE, atunci când persoana care a formulat acțiunea urmărește, prin introducerea acesteia, să conserve drepturile procedurale de care beneficiază în temeiul acestei din urmă dispoziții (Hotărârile citate anterior Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, punctul 35 și jurisprudența citată, și Germania și alții/Kronofrance, punctul 38).
- 29 Curtea a avut ocazia să precizeze că astfel de părți în cauză sunt persoanele, întreprinderile sau asociațiile ale căror interese sunt afectate eventual de acordarea unui ajutor, cu alte cuvinte, în special întreprinderile concurente ale beneficiarilor acestui ajutor și organizațiile profesionale (Hotărârile citate anterior Comisia/Sytraval și Brink's France, punctul 41, Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, punctul 36, și Germania și alții/Kronofrance, punctul 39).
- 30 În schimb, dacă reclamantul contestă temeinicia deciziei de examinare a ajutorului ca atare, simplul fapt că acesta poate fi considerat „parte în cauză” în sensul articolului 88 alineatul (2) CE nu poate fi suficient pentru a accepta admisibilitatea acțiunii. Reclamantul trebuie să demonstreze în acest caz că beneficiază de un statut special în sensul Hotărârii Plaumann/Comisia, citată anterior. Acest lucru ar fi valabil în special atunci când poziția pe piață a reclamantului ar fi afectată în mod substanțial de ajutorul care face obiectul deciziei în cauză (Hotărârea din 28 ianuarie 1986, Cofaz și alții/Comisia, 169/84, Rec., p. 391, punctele 22-25, Hotărârea Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, citată anterior, punctul 37, precum și Hotărârea Germania și alții/Kronofrance, citată anterior, punctul 40).
- 31 Contrar tezei susținute de Comisie, aplicabilitatea generală a deciziei în litigiu, care rezultă din faptul că aceasta are ca obiect autorizarea unui regim fiscal care se aplică

unei categorii de operatori definiți în mod general și abstract, nu este de natură să împiedice aplicarea jurisprudenței citate anterior.

32 Curtea a statuat în numeroase rânduri că faptul că un act are, prin natura și prin aplicabilitatea sa, caracter general pentru că se aplică tuturor operatorilor economici interesați nu exclude posibilitatea ca actul respectiv să îi vizeze în mod individual pe unii dintre aceștia (a se vedea printre altele Hotărârea din 18 mai 1994, Codornú/Consiliul, C-309/89, Rec., p. I-1853, punctul 19, precum și Hotărârea din 22 iunie 2006, Belgia și Forum 187/Comisia, C-182/03 și C-217/03, Rec., p. I-5479, punctul 58).

33 În ceea ce privește admisibilitatea unei acțiuni în anulare împotriva unei scheme generale de ajutor, Curtea a statuat recent, în special, că o asociație constituită pentru a promova interesele colective ale unei categorii de justițiabili, care urmărea obținerea anulării deciziei atacate pe fond, putea fi considerată ca fiind vizată în mod individual în măsura în care „poziția pe piață a membrilor săi era afectată în mod substanțial” de schema de ajutor care făcea obiectul deciziei atacate (a se vedea Hotărârea Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, citată anterior, punctul 70).

34 În ceea ce privește restul motivelor, astfel cum a arătat avocatul general la punctele 40-43 din concluziile prezentate, teza susținută de Comisie, potrivit căreia un criteriu mai strict decât cel al afectării substanțiale a poziției pe piața respectivă ar trebui aplicat dacă decizia în litigiu privește o schemă generală de ajutor, acestea nu pot fi deduse din hotărârile citate de Comisie.

35 Din cele de mai sus rezultă că, indiferent de natura, individuală sau generală, a măsurii de ajutor în discuție, în cazul în care reclamantul contestă temeinicia deciziei de examinare a ajutorului ca atare, acesta trebuie să demonstreze că beneficiază de un „statut special” în sensul Hotărârii Plaumann/Comisia, citată anterior, ceea ce este

aplicabil, printre altele, atunci când poziția reclamantului pe piața respectivă este afectată în mod substanțial de ajutorul care face obiectul deciziei în cauză.

- 36 Prin urmare, Tribunalul a aplicat în mod corect jurisprudența amintită la punctul 30 din prezenta hotărâre atunci când a impus să se demonstreze că poziția avută de BAA pe piața în cauză era afectată în mod substanțial de adoptarea deciziei în litigiu.
- 37 Într-adevăr, la punctul 54 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat, fără a fi contrazis de Comisie în această privință, că BAA nu se limita la a contesta refuzul acestei instituții de a deschide procedura oficială de investigare, ci că, de asemenea, contesta temeinicia deciziei în litigiu.
- 38 Tribunalul a acționat în mod corect și atunci când, pentru a verifica respectarea condiției potrivit căreia întreprinderea în discuție trebuie să fie afectată în mod individual în sensul articolului 230 al patrulea paragraf CE, a examinat dacă BAA indicase în mod pertinent motivele pentru care AGL era susceptibilă să afecteze în mod substanțial poziția pe piața agregatelor a cel puțin unuia dintre membrii săi.
- 39 Contrar susținerilor Comisiei și astfel cum Tribunalul a arătat în mod întemeiat la punctul 47 din hotărârea atacată, este admisibilă acțiunea introdusă de o asociație care acționează în locul unuia sau a mai mulți dintre membrii săi care ar fi putut ei înșiși să introducă o acțiune admisibilă (a se vedea în acest sens, printre altele, Ordonanța din 18 decembrie 1997, *Sveriges Betodlares și Henrikson/Comisia*, C-409/96 P, Rec., p. I-7531, punctele 46 și 47).

- 40 Astfel, trebuie să fie respinsă și critica formulată de Comisie, întemeiată pe alegerea arbitrară și nejustificată a celor trei membri ai BAA a căror situație concurențială a fost luată în considerare pentru a verifica dacă recurenta trebuia considerată ca fiind în mod „individual” afectată în sensul articolului 230 al patrulea paragraf CE.
- 41 Având în vedere cele de mai sus, trebuie respins primul aspect al celui de al doilea motiv de inadmisibilitate.

Cu privire la al doilea aspect al motivului de inadmisibilitate

Argumentele părților

- 42 Comisia susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că nu a examinat în mod corect dacă situația concurențială a membrilor BAA era afectată în mod semnificativ, în măsura în care a considerat, pe baza unor informații izolate și fără a ține seama de situația globală a pieței, că această condiție era îndeplinită.
- 43 În ceea ce privește cele trei întreprinderi la care se referă BAA, Tribunalul ar fi arătat în fiecare caz că o anumită parte a producției acestora era supusă AGL și că produsele taxate se află în raport de concurență cu alte produse netaxate. Cu toate acestea, Tribunalul nu ar fi indicat motivele pentru care întreprinderile vizate ar fi „afectate în mod semnificativ în ceea ce privește situația concurențială” în sensul jurisprudenței. În special, Tribunalul nu ar fi indicat consecințele acestei concurențe din punctul de

vedere al prețului, al cotei de piață sau al rentabilității întreprinderilor, contrar cerințelor care decurg din jurisprudența potrivit căreia o întreprindere nu se poate prevala numai de calitatea sa de concurentă în raport cu întreprinderea beneficiară, ci ar trebui să dovedească în plus că se află într-o situație care o individualizează ca și cum ar fi destinatară.

44 Potrivit Comisiei, există posibilitatea scăderii cotei de piață a produselor supuse AGL în raport cu alte produse și sectoare și nu este imposibil ca o asemenea scădere globală a cotei de piață să afecteze de asemenea orice întreprindere din Regatul Unit care produce agregate. Cu toate acestea, acest efect ar fi de natură sectorială și nu s-ar datora unei împrejurări particulare specifice întreprinderii individuale prin comparație cu alte întreprinderi din sectorul respectiv. Pentru aceste motive, interpretarea Tribunalului, potrivit căreia o întreprindere poate fi afectată în mod semnificativ chiar dacă situația sa nu este deloc diferită de cea a numeroase alte întreprinderi, ar fi incompatibilă cu articolul 230 al patrulea paragraf CE, astfel cum a fost interpretat de Curte.

45 BAA susține că, presupunând chiar că, în speță, criteriul admisibilității aplicabil ar fi criteriul mai strict al afectării substanțiale a poziției reclamantei pe piața în cauză, care a fost reținut de Tribunal, acesta din urmă a concluzionat în mod întemeiat că membrii reclamantei sunt afectați în mod semnificativ. BAA ar fi furnizat informații precise cu privire la efectele AGL asupra situației concurențiale a unora dintre membrii săi, iar Tribunalul s-ar fi întemeiat pe aceste precizări pentru a concluziona că situația concurențială a membrilor BAA fusese afectată în mod semnificativ. Aprecierea Tribunalului ar constitui o chestiune de fapt, care nu ar fi supusă controlului Curții în cadrul unui recurs.

Aprecierea Curții

- 46 Prin intermediul celui de al doilea aspect al motivului de inadmisibilitate, Comisia contestă analiza în urma căreia Tribunalul a dedus existența unei afectări substanțiale a poziției reclamantei pe piață. Comisia critică, în esență, Tribunalul întrucât nu a indicat motivele pentru care întreprinderile în discuție ar fi fost afectate în mod semnificativ în ceea ce privește situația concurențială și, în special, nu ar fi indicat consecințele acestei concurențe din punctul de vedere al prețului, al cotei de piață sau al rentabilității întreprinderilor, contrar cerințelor care decurg din jurisprudența potrivit căreia o întreprindere nu se poate prevala numai de calitatea sa de concurentă în raport cu întreprinderea beneficiară.
- 47 Trebuie să se arate că, în ceea ce privește determinarea unei „afectări substanțiale a poziției” reclamantei pe piața respectivă, Curtea a avut ocazia să precizeze că numai circumstanța că un act poate exercita o influență asupra raporturilor de concurență care există pe piața relevantă și că întreprinderea în cauză se află într-un raport de concurență cu beneficiarul acestui act nu poate, în orice caz, să fie suficientă pentru ca întreprinderea respectivă să poată fi considerată vizată individual de acel act (a se vedea printre altele Hotărârea din 22 noiembrie 2007, Spania/Lenzing, C-525/04 P, Rec., p. I-9947, punctul 32).
- 48 Prin urmare, o întreprindere nu se poate prevala numai de calitatea sa de concurentă în raport cu întreprinderea beneficiară, ci trebuie să dovedească, în plus, că se află într-o situație de fapt care o individualizează ca și cum ar fi destinatară (a se vedea printre altele Hotărârea Spania/Lenzing, citată anterior, punctul 33).

49 În speță, contrar susținerilor Comisiei, Tribunalul nu s-a limitat la a afirma existența unui simplu raport de concurență între membrii BAA și întreprinderile care nu sunt supuse AGL.

50 Într-adevăr, de la punctele 55-62 din hotărârea atacată reiese că Tribunalul s-a întemeiat pe următoarele elemente înainte de a concluziona, la punctul 63 din această hotărâre, că măsura de stat în litigiu era susceptibilă să afecteze situația concurențială a unora dintre membrii săi și că această „afectare avea caracter substanțial”:

- AGL are drept finalitate deplasarea unei părți a cererii de agregate virgine către alte produse, care sunt scutite, pentru a încuraja utilizarea acestora ca agregate și pentru a reduce extracția de agregate virgine. Potrivit estimărilor autorităților britanice, reluate în decizia în litigiu și necontestate, această taxă ar permite reducerea cu, în medie, aproape 8-9 % pe an a cererii de agregate virgine (punctul 55 din hotărârea atacată);

- potrivit unor informații a căror exactitate nu este contestată nici de Comisie, nici de guvernul Regatului Unit, anumiți membri ai BAA, printre care Torrington Stone, Sherburn Stone Co. Ltd și Cloburn Quarry, sunt în concurență directă cu producători de materiale scutite, deveniți competitivi datorită introducerii AGL (punctul 58 din hotărârea atacată);

- Torrington Stone, care exploata o carieră în Devon, producea piatră de construcții brută și piatră ornamentală, vândute cu, în medie, între [confidențial] (1) GBP pe tonă la ieșirea din carieră, precum și piatră de construcții tăiată, vândută cu, în medie, [confidențial] GBP pe tonă la ieșirea din carieră. Aceste produse reprezintă 3-5 % din volumul de rocă extrasă. Cele 95 % rămase sunt produse derivate sau subproduse, în general rambleu obișnuit (vândut cu, în medie, [confidențial] GBP pe tonă la ieșirea din carieră) și rambleu concasat (vândut cu, în medie,

[confidențial] GBP pe tonă la ieșirea din carieră). Numai piatra de construcții tăiată nu este supusă AGL. Înainte de introducerea AGL, rambleurile erau vândute pe o rază de 50 de kilometri. De la această introducere, sunt în concurență în această zonă cu materiale derivate provenite din carierele de caolin situate la mai mult de 80 de kilometri distanță, care nu sunt supuse AGL (punctul 59 din hotărârea atacată);

- Sherburn Stone Co. Ltd, care exploata printre altele o carieră în Yorkshire, producea materiale cu specificații tehnice ridicate, destinate producției de beton de înaltă performanță. Aceste produse, ce reprezintă 50 % din rocile extrase și al căror preț mediu de vânzare se ridică la [confidențial] GBP pe tonă la ieșirea din carieră, sunt supuse AGL. Din cele 50 % rămase de rocă extrasă, Sherburn Stone Co. Ltd produce granule și reziduuri argiloase, utilizabile pentru rambleuri și vândute cu, în medie, [confidențial] GBP pe tonă la ieșirea din carieră. După introducerea AGL, vânzarea acestor produse derivate a devenit din ce în ce mai dificilă, iar stocurile de aceste produse au devenit greu de gestionat (punctul 60 din hotărârea atacată);

- Cloburn Quarry, care exploata o carieră în Scoția, își orientase producția către agregate de calitate superioară care puteau suporta costuri de transport mai ridicate. Toate produsele sale sunt supuse AGL. Criblura roșie și granitul cu caracteristici tehnice ridicate produse de această întreprindere și utilizate printre altele ca balast sau în betonul de înaltă performanță, precum și cu asfalt, vândute la un preț mediu de [confidențial] GBP pe tonă la ieșirea din carieră, nu se află în concurență cu materiale nesupuse acestei taxe, derivate din producția de caolin sau de ardezie. În schimb, cele 25 % de produse derivate extrase din cariera exploatată de Cloburn Quarry și care constau mai ales în granule, vândute la un preț mediu de [confidențial] GBP pe tonă la ieșirea din carieră, pentru a fi utilizate ca rambleu, sunt în concurență cu materiale netaxate (punctul 61 din hotărârea atacată);

- activitatea acestor întreprinderi pe piața agregatelor nu este pur marginală în raport cu activitatea lor principală, iar din datele sus-menționate reiese că exploatarea comercială a produselor derivate, ca agregate, reprezintă o parte relativ importantă a activității întreprinderilor respective (punctul 62 din hotărârea atacată).

51 În mod similar, Tribunalul s-a întemeiat pe următoarele elemente pentru a concluziona că măsura de stat în litigiu, în măsura în care privea scutirea exporturilor, era susceptibilă să afecteze situația concurențială a unora dintre membrii BAA și că această afectare avea caracter substanțial:

- BAA susține că această scutire are efecte negative asupra poziției concurențiale a membrilor săi care exportă puțin sau nimic, spre deosebire de concurenții mai mari ai acestora pe piața din Regatul Unit. Scutirea exporturilor ar conferi acestor concurenți, și în special exploatatorului carierei de la Glensanda, de unde ar proveni mai mult de 90 % din agregatele exportate, avantajul de a nu avea pierderi care să se repercuteze asupra prețurilor produselor pe care le comercializează în Regatul Unit. În schimb, membrii recurenței ar fi determinați să vândă în pierdere agregatele taxate și să repercuteze sarcina fiscală asupra tuturor produselor lor (punctul 65 din hotărârea atacată);
- poziția concurențială a cel puțin unuia dintre membrii BAA este susceptibilă să fie afectată în mod substanțial de scutirea exporturilor, prin faptul că reclamanta indică, fără a fi contrazisă nici de Comisie, nici de intervenientă, că, pe piața granitului cu caracteristici tehnice ridicate, utilizat, printre altele, ca balast pentru căile ferate (supus AGL), Cloburn Quarry se afla în raport de concurență directă cu cariera de la Glensanda, situată, precum cea exploatată de Cloburn Quarry, în Scoția. Or, astfel cum arată BAA în cuprinsul replicii, fără a fi contrazisă de celelalte părți, cariera de la Glensanda exportă 50 % din producție. Scutirea exporturilor de materiale cu caracteristici tehnice scăzute oferă astfel întreprinderii care exploatează această carieră un avantaj concurențial pe piața agregatelor cu

caracteristici tehnice ridicate în Scoția, în măsura în care, spre deosebire de Cloburn Quarry, care vinde în pierdere agregatele cu caracteristici tehnice scăzute în Regatul Unit și repercutează această pierdere asupra prețurilor materialelor cu caracteristici tehnice ridicate, cuantumul total al AGL pe care cariera de la Glensanda trebuie să îl repercuteze asupra clienților săi, pe piața internă, este redus în mod proporțional la jumătate în raport cu cuantumul pe care îl repercutează un concurent care nu exportă (punctul 60 din hotărârea atacată).

52 Din cele de mai sus rezultă că Tribunalul, fără a se limita la stabilirea existenței unui simplu raport de concurență între membrii BAA și întreprinderile care nu sunt supuse AGL, a examinat într-adevăr dacă măsura de stat în litigiu era susceptibilă să afecteze situația concurențială a unora dintre membrii săi și dacă această afectare avea caracter substanțial.

53 Contrar celor afirmate de Comisie, din jurisprudența Curții nu reiese că un astfel de statut special, care caracterizează „un subiect de drept diferit de destinarii unei decizii” în sensul Hotărârii Plaumann/Comisia, citată anterior, raportat la orice alt operator economic, trebuie în mod necesar să fie dedus din elemente precum o scădere importantă a cifrei de afaceri, pierderi financiare importante sau chiar o diminuare semnificativă a cotelor de piață în urma acordării ajutorului în cauză. Acordarea unui ajutor de stat poate aduce atingere situației concurențiale a unui operator și în alte moduri, în special prin cauzarea unui beneficiu nerealizat sau a unei evoluții mai puțin favorabile decât cea care ar fi fost înregistrată în lipsa unui astfel de ajutor. De asemenea, intensitatea unei astfel de atingeri poate varia în funcție de un număr mare de factori precum, în special, structura pieței relevante sau natura ajutorului în cauză. Prin urmare, demonstrarea unei atingeri substanțiale aduse poziției pe piață a unui concurent nu poate să fie limitată la prezența anumitor elemente care indică o

degradare a performanțelor comerciale sau financiare ale acestuia (Hotărârea Comisia/Lenzing, citată anterior, punctele 34 și 35).

- 54 Comisia mai critică Tribunalul și pentru că a statuat că BAA este afectată în mod semnificativ, deși situația acesteia nu este deloc diferită de cea a numeroase alte întreprinderi, în condițiile în care ar fi trebuit să aplice un criteriu mai strict pentru a dovedi că o schemă generală de ajutor precum cea în cauză a produs efecte asupra poziției concurențiale a reclamantei.
- 55 Cu toate acestea, astfel cum s-a arătat la punctul 35 din prezenta hotărâre, dintr-o jurisprudență consacrată rezultă că, indiferent de natura, individuală sau generală, a măsurii de ajutor în discuție, în cazul în care reclamantul contestă temeinicia deciziei de examinare a ajutorului ca atare, acesta trebuie să demonstreze că beneficiază de un „statut special” în sensul Hotărârii Plaumann/Comisia, citată anterior, ceea ce este aplicabil, printre altele, atunci când poziția reclamantului pe piață este afectată în mod substanțial de ajutorul care face obiectul deciziei în litigiu (a se vedea printre altele Hotărârea Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, citată anterior, punctul 70).
- 56 Dacă se dovedește o asemenea afectare, faptul că un număr nedefinit de concurenți poate, dacă este cazul, invoca un prejudiciu similar nu constituie un obstacol în calea admisibilității acțiunii întreprinderii reclamante. Astfel cum avocatul general a arătat, de altfel, la punctul 65 din concluziile prezentate, obiectivul AGL este de a avea un impact asupra structurii pieței în discuție, deplasând o parte din cererea de agregate virgine către produse care le înlocuiesc, astfel încât această taxă urmărește tocmai producerea de efecte asupra poziției concurențiale a întreprinderilor care își desfășoară activitatea pe piață.

- 57 Prin urmare, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept la examinarea condiției referitoare la afectarea individuală a recurenteii.
- 58 Având în vedere considerațiile ce precedă, trebuie respins al doilea aspect al motivului de inadmisibilitate. În consecință, recursul incident trebuie respins în întregime.

Cu privire la recursul principal

- 59 BAA invocă cinci motive în susținerea recursului formulat. Aceasta critică Tribunalul pentru că a săvârșit erori de drept:

- prin faptul că a apreciat în mod lipsit de obiectivitate existența unui ajutor de stat;

- prin faptul că nu a aplicat „norma de control” adecvată;

- prin faptul că a apreciat în mod greșit „natura și economia generală” a AGL;

- în ceea ce privește scutirea exporturilor;

- prin faptul că a confirmat că nu îi revenea Comisiei nicio obligație de a deschide procedura oficială de investigare;

- prin faptul că a concluzionat că decizia în litigiu era motivată suficient.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe o apreciere greșită a existenței unui ajutor de stat

⁶⁰ BAA formulează trei critici în susținerea acestui motiv. Mai întâi, Tribunalul nu ar fi aplicat o noțiune obiectivă de ajutor de stat, astfel cum ar reieși în special din cuprinsul punctului 117 din hotărârea atacată. Pe de altă parte, acesta ar fi făcut în mod greșit diferența, la punctele 120 și 121 din această hotărâre, între prezenta cauză și situația de fapt din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 8 noiembrie 2001, *Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke (C-143/99, Rec., p. I-8365)*. În sfârșit, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept prin faptul că a admis că o ecotaxă nu este selectivă atunci când se aplică unui sector specific, fără a dispune de o definiție exactă a acestui sector.

Cu privire la primul și la al doilea aspect ale primului motiv

⁶¹ Întrucât primul și al doilea aspect ale primului motiv sunt strâns legate, acestea trebuie analizate împreună.

— Argumentele părților

- 62 BAA consideră că Tribunalul a apreciat în mod lipsit de obiectivitate existența unui ajutor de stat. Potrivit unei jurisprudențe consacrate, o măsură fiscală aplicată în mod selectiv unor sectoare comparabile în raport cu obiectivul urmărit trebuie calificată drept ajutor de stat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 iunie 1999, Belgia/Comisia, C-75/97, Rec., p. I-3671, punctul 31).
- 63 Faptul că o măsură fiscală urmărește obiective de politică generală nu ar fi un obstacol în calea calificării unei măsuri drept ajutor de stat. În consecință, diferențierile efectuate de o ecotaxă nu pot evita să fie calificate drept ajutor de stat decât cu condiția de a fi justificate de logica de protecție a mediului inerentă taxei.
- 64 Or, potrivit BAA, Tribunalul a avut o abordare diferită la punctul 117 din hotărârea atacată, confirmată la punctele 115 și 128 din aceeași hotărâre, din care rezultă că nu există selectivitate dacă un stat membru instituie ecotaxe în anumite sectoare sau pe anumite bunuri sau servicii specifice, dar nu instituie aceste ecotaxe pe toate activitățile similare care exercită un „impact comparabil” asupra mediului sau în toate sectoarele de exploatare a carierelor și a minelor care au „același impact” asupra mediului.
- 65 Cu alte cuvinte, Tribunalul ar fi declarat în mod explicit că întreprinderile taxate și netaxate se află într-o situație comparabilă în raport cu obiectivul privind mediul urmărit prin măsura în discuție, fără a concluziona însă că aceste diferențe conduc la o selectivitate și la un ajutor de stat, și aceasta chiar dacă, astfel cum Tribunalul a statuat la punctul 128 din hotărârea atacată, alegerea este motivată de dorința de a proteja competitivitatea internațională din anumite sectoare.

- 66 Pe de altă parte, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept la punctele 120 și 121 din hotărârea atacată făcând diferența între prezenta cauză și situația de fapt din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 8 noiembrie 2001, *Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, citată anterior, care privea o reducere a unei taxe pe consumul de electricitate și de gaz natural, acordată anumitor întreprinderi.
- 67 În această privință, BAA susține că prezintă importanță numai efectul unei măsuri fiscale și că nu există nicio diferență între scutirea de o taxă definită în mod general și excluderea din domeniul de aplicare al unei taxe delimitate în mod strict. Efectul ar fi același prin faptul că favorizează anumite întreprinderi sau anumite producții.
- 68 Recurența duce mai departe argumentația, reafirmând că minele și carierele din care se extrag materiale precum ardezia, caolinul, ball clay, cărbunele și lignitul au fost excluse din domeniul de aplicare al AGL cu scopul specific de a proteja competitivitatea internațională a acestora.
- 69 Comisia și guvernul Regatului Unit resping aceste critici.
- 70 Afirmarea potrivit căreia o măsură fiscală aplicată în mod selectiv unor sectoare comparabile în raport cu obiectivul urmărit trebuie calificată drept „ajutor de stat” nu ar fi susținută nici de punctul 31 din Hotărârea *Belgia/Comisia*, citată anterior, nici de jurisprudență în general. O ecotaxă precum AGL ar impune o sarcină excepțională și nu ar conferi un avantaj selectiv anumitor întreprinderi, ci mai degrabă un dezavantaj selectiv pentru producătorii de agregate. Nicio altă întreprindere din Regatul Unit în afară de producătorii de agregate nu ar fi supusă acestei taxe, astfel încât „avantajul” menționat nu ar fi selectiv în niciun sens al termenului.

- 71 Potrivit guvernului Regatului Unit, o ecotaxă se diferențiază de o măsură de reducere a sarcinii fiscale, întrucât prima dintre acestea impune o sarcină excepțională asupra unui sector de activitate, iar cea de a doua oferă un avantaj selectiv care derogă de la un sistem de sarcini impus în mod normal întreprinderilor.
- 72 Tribunalul ar fi constatat că incoerențele pretinse se justifică prin logica și prin obiectivele AGL, astfel cum au fost determinate de Regatul Unit. Nu ar fi de competența Comisiei să se substituie statului membru în ceea ce privește definirea obiectivelor privind mediul care trebuie urmărite printr-o măsură fiscală autonomă precum o ecotaxă.
- 73 Contrar celor susținute de BAA, Tribunalul nu ar menționa, la punctul 117 din hotărârea atacată, o noțiune de ajutor de stat lipsită de obiectivitate, ci ar aminti în primul rând cuprinsul articolului 6 CE, care prevede că cerințele de protecție a mediului trebuie integrate în politicile comunitare prevăzute la articolul 3 CE, care include politica în domeniul concurenței.
- 74 Comisia adaugă că, în mod contrar celor afirmate de BAA, Tribunalul nu a încercat, la punctul 115 din hotărârea atacată, să justifice scutirea de AGL de care beneficiază anumite produse sau întreprinderi care, potrivit obiectivelor urmărite prin măsura fiscală în cauză, ar fi trebuit să fie supuse acestei taxe. Mai degrabă, Tribunalul s-ar fi referit la prerogativa fiecărui stat membru de a determina, în stadiul actual al dreptului comunitar, obiectivele prioritare pe care intenționează să le urmărească, în materie de protecție a mediului, prin intermediul ecotaxelor.
- 75 Ca răspuns la criticile formulate de BAA în legătură cu punctul 128 din hotărârea atacată, Comisia subliniază faptul că problema dacă o măsură constituie ajutor de stat trebuie analizată pe baza efectelor măsurii, iar nu în funcție de cauzele sau de obiectivele

acesteia. Pe de altă parte, recurenta ar neglija din nou faptul că o taxă este mai degrabă un dezavantaj decât un avantaj, motiv pentru care statele membre ar rămâne în principiu libere să se abțină de la aplicarea unor sarcini fiscale excepționale întreprinderilor lor.

76 În plus, Tribunalul ar fi diferențiat în mod întemeiat prezenta cauză de cea în care s-a pronunțat Hotărârea Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, citată anterior. Având în vedere în special obiectivele privind mediul urmărite prin măsura în discuție în această cauză, limitarea reducerii taxei în cauză în sectorul manufacturier, cu excepția sectorului de servicii, nu putea fi justificată pe baza naturii sau a economiei generale a sistemului.

77 O asemenea contradicție nu ar exista în prezenta cauză. Deși în aceasta nu se contestă că extracția de cărbune sau de lignit poate avea de asemenea anumite efecte cu privire la mediu, nu se poate afirma că aceste efecte sunt identice cu cele ale extracției de agregate și, în consecință, că ar impune în mod necesar aplicarea unei sarcini fiscale identice. Excluderea unor asemenea activități din domeniul de aplicare al taxei ar fi conformă economiei generale a taxei.

78 Guvernul Regatului Unit adaugă că, în Hotărârea Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, citată anterior, era vorba despre o scutire selectivă de o ecotaxă care altfel ar fi fost aplicabilă. Cu alte cuvinte, era vorba despre un avantaj selectiv, în timp ce excluderea anumitor sectoare de activitate din domeniul de aplicare al AGL ar fi rezultatul logicii și al domeniului de aplicare al acesteia, iar nu o scutire de o taxă care altfel ar fi fost aplicabilă.

— Aprecierea Curții

79 Prin intermediul primului și al celui de al doilea aspect ale acestui motiv, BAA arată că hotărârea atacată încalcă articolul 87 alineatul (1) CE, în măsura în care Tribunalul, cu excepția constatării potrivit căreia întreprinderile supuse AGL și cele care nu sunt supuse acesteia se află, în raport cu obiectivul privind mediul urmărit prin această taxă, într-o situație comparabilă, a apreciat că măsura în litigiu nu este selectivă. În această privință, BAA se referă la punctele 115, 117 și 128 din hotărârea atacată. BAA critică de asemenea punctele 120 și 121 din hotărârea respectivă, în care Tribunalul ar fi diferențiat în mod greșit prezenta cauză de situația de fapt din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, citată anterior.

80 Punctele din hotărârea atacată vizate de această parte a primului motiv sunt redactate după cum urmează:

„115 Merită subliniat în această privință că, în stadiul actual al dreptului comunitar, în lipsa unei coordonări în acest domeniu, statele membre păstrează competența în materie de politică de mediu și că au posibilitatea de a institui ecotaxe sectoriale în vederea atingerii anumitor obiective privind mediul, menționate la punctul precedent. Printre altele, statele membre sunt libere ca, la compararea diferitelor interese implicate, să definească prioritățile în materie de protecție a mediului și să determine în consecință bunurile și serviciile pe care decid să le supună unei ecotaxe. Rezultă de aici că, în principiu, numai împrejurarea că o ecotaxă constituie o măsură punctuală, care vizează anumite bunuri sau servicii specifice și nu este susceptibilă să fie raportată la un sistem general de taxare aplicabil tuturor activităților similare care au un impact comparabil asupra mediului, nu permite să se considere că activitățile similare, care nu sunt supuse acestei ecotaxe, beneficiază de un avantaj selectiv.

[...]

- 117 [În acest cadru juridic,] întrucât ecotaxele constituie prin natura lor măsuri specifice adoptate de statele membre în cadrul politicilor de mediu, domeniu în care rămân competente în lipsa unor măsuri de armonizare, este de competența Comisiei ca, la aprecierea unei ecotaxe în raport cu normele comunitare referitoare la ajutoarele de stat, să ia în considerare cerințele în legătură cu protecția mediului menționate la articolul 6 CE. Într-adevăr, articolul respectiv prevede că aceste cerințe trebuie integrate în definiția și în punerea în aplicare, printre altele, a unui sistem care împiedică denaturarea concurenței pe piața internă.

[...]

- 120 În această privință, prezentul litigiu se diferențiază de cel care a făcut obiectul Hotărârii Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, citată anterior, invocată de reclamantă. În această hotărâre, Curtea nu fusese sesizată pentru a analiza delimitarea domeniului material de aplicare al unei ecotaxe, precum în speță, ci pentru a analiza scutirea parțială de plata unei asemenea taxe – instituite, în speță, în cadrul Strukturangepassungsgesetz (legea austriacă privind adaptarea structurilor) din 1996, pe consumul de gaz natural și de energie electrică de către întreprinderi – acordate numai întreprinderilor producătoare de bunuri corporale.

- 121 În hotărârea sus-menționată, diferențierea contestată nu privea, așadar, tipul de produs supus ecotaxei respective, ci utilizatorii industriali, după cum aceștia își desfășurau sau nu își desfășurau activitatea în sectoarele primar și secundar ale economiei naționale. Curtea a constatat că acordarea de avantaje întreprinderilor

a căror principală activitate este fabricarea de bunuri corporale nu putea fi justificată prin natura sau prin economia generală a sistemului de impozitare instaurat în temeiul Strukturangepassungsgesetz. Aceasta a statuat, în esență, că, în măsura în care consumul de energie al sectorului întreprinderilor producătoare de bunuri corporale și al celui al întreprinderilor care furnizează servicii era la fel de dăunător pentru mediu, considerațiile de ordin ecologic care se aflau la baza Strukturangepassungsgesetz nu justificau un tratament diferit al celor două sectoare. Acesta este contextul în care Curtea a respins, printre altele, argumentul guvernului austriac, inspirat din ideea menținerii competitivității întreprinderilor producătoare de bunuri corporale, potrivit căruia rambursarea parțială a taxelor de mediu în cauză numai acestor întreprinderi era justificată de faptul că, proporțional, acestea ar fi fost mai afectate de taxele menționate decât celelalte (punctele 44, 49 și 52 din hotărâre).

[...]

128 [În primul rând,] se impune constatarea că materialele comercializate în vederea unei alte utilizări decât cea a agregatelor nu fac parte din sectorul supus AGL. Contrar tezei reclamantei, scutirea acestora nu are, așadar, niciun caracter derogatoriu în raport cu sistemul ecotaxei în discuție. În special, decizia de a institui o ecotaxă numai în sectorul agregatelor – iar nu în general, în toate sectoarele de exploatare a carierelor și a minelor cu același impact asupra mediului ca și extracția agregatelor – ține de competența statului membru în cauză de a-și stabili prioritățile în materie de politică economică, fiscală și de mediu. O asemenea opțiune, chiar motivată de dorința de a menține competitivitatea internațională a anumitor sectoare, nu permite, așadar, să fie pusă la îndoială coerența AGL cu obiectivele privind mediul urmărite (a se vedea punctul 115 de mai sus).”

- 81 Pentru a răspunde criticilor formulate de recurentă, trebuie amintită jurisprudența Curții referitoare la aprecierea condiției selectivității, care este un element constitutiv al noțiunii de ajutor de stat (Hotărârea din 6 septembrie 2006, Portugalia/Comisia, C-88/03, Rec., p. I-7115, punctul 54).
- 82 Articolul 87 alineatul (1) CE interzice ajutoarele de stat care „favoriz[ează] anumit[e] întreprinderi sau sectoare de producție”, cu alte cuvinte, ajutoarele selective. Pentru a aprecia selectivitatea unei măsuri, trebuie să se examineze dacă, în cadrul unui regim juridic determinat, această măsură constituie un avantaj pentru anumite întreprinderi în raport cu altele care se află într-o situație juridică și de fapt comparabilă (a se vedea printre altele Hotărârea din 13 februarie 2003, Spania/Comisia, C-409/00, Rec., p. I-1487, punctul 47, Hotărârea Portugalia/Comisia, citată anterior, punctul 54, precum și Hotărârea din 11 septembrie 2008, UGT-Rioja și alții, C-428/06-434/06, Rep., p. I-6747, punctul 46).
- 83 Potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante, noțiunea de ajutor de stat nu are în vedere măsurile de stat care introduc o diferențiere între întreprinderi și sunt, prin urmare, *a priori* selective, dacă această diferențiere rezultă din natura sau din economia sistemului din care face parte (a se vedea în acest sens, printre altele, Hotărârile citate anterior Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, punctul 42, și Portugalia/Comisia, punctul 52).
- 84 Pe de altă parte, Curtea a decis în mod repetat că finalitatea urmărită de intervențiile statului nu este suficientă pentru a le sustrage de la bun început de la calificarea drept ajutoare în sensul articolului 87 CE (a se vedea printre altele Hotărârea din 26 septembrie 1996, Franța/Comisia, C-241/94, Rec., p. I-4551, punctul 21, Hotărârea din 29 aprilie 1999, Spania/Comisia, C-342/96, Rec., p. I-2459, punctul 23, și Hotărârea Belgia/Comisia, citată anterior, punctul 25).

85 Într-adevăr, articolul 87 alineatul (1) CE nu distinge în funcție de cauzele sau de obiectivele intervențiilor statului, ci le definește în funcție de efectele lor (Hotărârea din 29 februarie 1996, Belgia/Comisia, C-56/93, Rec., p. I-723, punctul 79, Hotărârea Franța/Comisia, citată anterior, punctul 20, Hotărârea din 17 iunie 1999, Belgia/Comisia, citată anterior, punctul 25, și Hotărârea din 13 februarie 2003, Spania/Comisia, citată anterior, punctul 46).

86 În lumina acestei jurisprudențe, se impune concluzia că Tribunalul a încălcat articolul 87 alineatul (1) CE, astfel cum a fost interpretat de Curte, statuând, la punctul 115 din hotărârea atacată, că statele membre sunt libere ca, la compararea diferitelor interese implicate, să definească prioritățile în materie de protecție a mediului și să determine în consecință bunurile sau serviciile pe care decid să le supună unei ecotaxe, astfel încât faptul că o asemenea taxă nu este aplicabilă tuturor activităților similare care au un impact comparabil asupra mediului nu permite să se considere că activitățile similare, care nu sunt supuse acestei ecotaxe, beneficiază de un avantaj selectiv.

87 Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 98 din concluziile prezentate, această abordare, întemeiată numai pe luarea în considerare a obiectivului privind mediul urmărit, exclude *a priori* orice posibilitate de a califica drept „avantaj selectiv” faptul că nu sunt supuși plății AGL operatori care se află în situații comparabile în raport cu obiectivul urmărit, independent de efectele măsurii fiscale în discuție, deși articolul 87 alineatul (1) CE nu distinge în funcție de cauzele sau de obiectivele intervențiilor statului, ci le definește în funcție de efectele lor.

88 Această concluzie se impune cu atât mai mult în lumina punctului 128 din hotărârea atacată, potrivit căruia eventuale incoerențe în definirea domeniului de aplicare al AGL în raport cu obiectivele privind mediul urmărite pot fi justificate, și aceasta indiferent dacă sunt motivate de obiective fără nicio legătură cu protecția mediului, precum dorința de a menține competitivitatea internațională a anumitor sectoare. Prin urmare, nu se poate considera nici că diferențierea între întreprinderi se justifică prin natura sau

prin economia sistemului din care face parte (a se vedea în acest sens, printre altele, Hotărârea Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, citată anterior, punctul 54).

- 89 De asemenea, în mod greșit Tribunalul a diferențiat, la punctele 120 și 121 din hotărârea atacată, prezenta cauză de cea în care s-a pronunțat Hotărârea Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, citată anterior, pentru motivul că această din urmă hotărâre nu privea delimitarea domeniului material de aplicare al unei ecotaxe, precum în speță, ci scutirea parțială de plata unei asemenea taxe, acordată unei anumite categorii de întreprinderi. Într-adevăr, articolul 87 alineatul (1) CE definește intervențiile statului în funcție de efectele lor, așaadar, independent de tehnicile utilizate.
- 90 Desigur, astfel cum Tribunalul a arătat la punctul 117 din hotărârea atacată, este de competența Comisiei ca, la aprecierea, în raport cu normele comunitare referitoare la ajutoarele de stat, a unei măsuri specifice precum o ecotaxă adoptată de statele membre într-un domeniu în care acestea rămân competente în lipsa unor măsuri de armonizare, să ia în considerare cerințele în legătură cu protecția mediului menționate la articolul 6 CE, potrivit căruia cerințele menționate trebuie integrate în definirea și în punerea în aplicare, printre altele, a unui sistem care împiedică denaturarea concurenței pe piața internă.
- 91 Mai trebuie amintit că protecția mediului constituie unul dintre obiectivele esențiale ale Comunității. În acest sens, articolul 2 CE prevede că una dintre misiunile Comunității este promovarea unui „nivel ridicat de protecție și de ameliorare a calității mediului” și, în acest scop, articolul 3 alineatul (1) litera (l) CE prevede punerea în aplicare a unei politici în domeniul mediului (a se vedea Hotărârea din 7 februarie 1985, ADBHU, 240/83, Rec., p. 531, punctul 13, Hotărârea din 20 septembrie 1988, Comisia/Danemarca, 302/86, Rec., p. 4607, punctul 8, Hotărârea din 2 aprilie 1998, Outokumpu, C-213/96, Rec., p. I-1777, punctul 32, și Hotărârea din 13 septembrie 2005, Comisia/Consiliul, C-176/03, Rec., p. I-7879, punctul 41).

- 92 Cu toate acestea, necesitatea de a lua în considerare cerințele legate de protecția mediului, oricât ar fi de legitime, nu justifică excluderea măsurilor selective, nici chiar a celor specifice, precum ecotaxele, din domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE (a se vedea în acest sens, printre altele, Hotărârea din 13 februarie 2003, Spania/Comisia, citată anterior, punctul 54), obiectivele privind mediul putând fi luate în considerare în mod util, în orice caz, cu ocazia aprecierii compatibilității măsurii de ajutor cu piața comună conform articolului 87 alineatul (3) CE.
- 93 Pentru toate aceste considerente, primul și al doilea aspect ale primului motiv sunt întemeiate.

Cu privire la al treilea aspect al primului motiv

— Argumentele părților

- 94 Potrivit BAA, Tribunalul nu a stabilit o definiție precisă și obiectivă a „sectorului agregatelor”. Recurenta critică Tribunalul în special pentru că a acceptat că anumite tipuri de rocă diferite din punct de vedere geologic, precum ardezia, șistul, ball clay sau caolinul, nu fac parte din sectorul agregatelor și reproșează acestuia că nu a luat în considerare probele pe care le prezentase în această privință pentru a demonstra că definiția sectorului agregatelor dată de Tribunal nu era de natură să explice diferența de tratament fiscal între întreprinderi care se află într-o situație comparabilă.

95 Comisia și guvernul Regatului Unit consideră că BAA greșește atunci când pretinde că Tribunalul nu a dat o definiție precisă a sectorului menționat. Pe de altă parte, Tribunalul ar fi înțeles foarte bine domeniul de aplicare al AGL și sectoarele de activitate avute în vedere. Tribunalul ar fi semnalat în mod explicit că, în principiu, materiale precum, de exemplu, ardezia și șistul de calitate superioară nu pot fi utilizate ca agregate din cauza proprietăților fizice ale acestora. În orice caz, ar fi vorba despre o apreciere a situației de fapt efectuată de Tribunal pe care BAA nu o poate contesta în cadrul unui recurs.

— Aprecierea Curții

96 Din articolul 225 CE și din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție rezultă că Tribunalul este singurul competent, pe de o parte, să constate faptele, cu excepția cazului în care inexactitatea materială a constatărilor sale ar rezulta din înscrisurile de la dosar, și, pe de altă parte, să aprecieze aceste fapte. Odată ce Tribunalul a constatat sau a apreciat faptele, Curtea este competentă, în temeiul articolului 225 CE, să exercite un control asupra calificării juridice a acestor fapte și asupra consecințelor juridice care au fost stabilite de Tribunal pe baza acestora (a se vedea printre altele Hotărârea din 6 aprilie 2006, *General Motors/Comisia*, C-551/03 P, Rec., p. I-3173, punctul 51, precum și Hotărârea din 22 mai 2008, *Evonik Degussa/Comisia și Consiliul*, C-266/06 P, punctul 72).

97 Curtea nu este competentă să se pronunțe asupra situației de fapt și nici, în principiu, să examineze probele pe care Tribunalul le-a reținut în susținerea acesteia. Din moment ce aceste probe au fost obținute în mod legal și au fost respectate principiile generale de drept, precum și normele de procedură aplicabile în materie de sarcină a probei și de administrare a probelor, numai Tribunalul are competența de a aprecia valoarea care trebuie să fie atribuită elementelor care i-au fost prezentate. Prin urmare, cu excepția cazului în care aceste elemente sunt denaturate, această apreciere nu constituie o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții (a se vedea printre altele Hotărârile citate anterior *General Motors/Comisia*, punctul 52, și *Evonik Degussa/Comisia și Consiliul*, punctul 73).

98 Pe de altă parte, trebuie amintit că o astfel de denaturare trebuie să reiasă în mod evident din înscrisurile de la dosar, fără a fi necesară o nouă apreciere a faptelor și a probelor (a se vedea printre altele Hotărârile citate anterior General Motors/Comisia, punctul 54, și Evonik Degussa/Comisia și Consiliul, punctul 74).

99 În esență, recurenta critică Tribunalul pentru că nu a luat în considerare probele pe care le prezentase pentru a demonstra că nu exista niciun motiv obiectiv pentru ca anumite tipuri de rocă diferite din punct de vedere geologic, precum ardezia, șistul, ball clay sau caolinul, să nu facă parte din „sectorul agregatelor” și că, în consecință, nu exista un asemenea sector definit cu precizie, susceptibil să fie diferențiat de „sectoarele” care nu sunt supuse AGL.

100 Or, astfel cum rezultă din jurisprudența amintită la punctele 96-98 din prezenta hotărâre, Tribunalul este singurul competent pentru a interpreta elementele de probă și pentru a aprecia valoarea probantă a acestora. Întrucât nicio denaturare a acestor elemente de probă nu a fost demonstrată și nici chiar susținută de BAA, acest aspect al primului motiv trebuie respins ca inadmisibil.

101 Având în vedere considerațiile ce precedă, primul și al doilea aspect ale primului motiv trebuie admise, însă al treilea aspect al acestui motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea motiv, referitor la întinderea controlului jurisdicțional exercitat de Tribunal

Argumentele părților

- 102 BAA susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a limitat controlul pe care îl exercită, astfel cum a menționat la punctul 118 din hotărârea atacată, la a verifica lipsa unei erori vădite de apreciere în decizia în litigiu, în loc de a exercita un control integral pe fond. Abordarea Tribunalului, care ar fi adecvată în cazul unei decizii prin care un ajutor este declarat compatibil cu piața comună conform articolului 87 alineatul (3) CE, nu ar fi adecvată în cazul în care ar fi vorba despre calificarea unei măsuri drept „ajutor de stat” în sensul articolului 87 alineatul (1) CE (a se vedea printre altele Hotărârea din 16 mai 2000, Franța/Ladbroke Racing și Comisia, C-83/98 P, Rec., p. I-3271, punctul 25).
- 103 Potrivit BAA, prin faptul că nu a aplicat norma de control adecvată, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept care viciază întreaga analiză pe fond din hotărârea atacată. Referindu-se la „larga putere de apreciere” a Comisiei, Tribunalul nu ar fi ținut seama de faptul că noțiunea de ajutor de stat este de natură obiectivă.
- 104 Potrivit Comisiei și guvernului Regatului Unit, recurenta ignoră faptul că, la punctul 118 din hotărârea atacată, Tribunalul nu discută noțiunea de ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) CE și nici aprecierea „compatibilității” în sensul articolului 87 alineatul (3) CE, ci mai degrabă nivelul de control al unei decizii luate de Comisie conform articolului 88 alineatul (3) CE de a nu deschide procedura oficială de investigare de la articolul 88 alineatul (2) CE.

- 105 Aceștia apreciază că nivelul de control descris de Tribunal la punctul 118 din hotărârea atacată este conform jurisprudenței (Hotărârea Matra, citată anterior, punctele 45 și 46). Faptul că ajutorul de stat este o noțiune obiectivă nu ar afecta acest nivel de control fundamental care se aplică deciziilor luate conform articolului 88 alineatul (3) CE.
- 106 Aceștia adaugă că motivele invocate chiar de BAA în primă instanță urmăreau să demonstreze că decizia în litigiu era viciată de o serie de erori vădite de apreciere.
- 107 În plus, guvernul Regatului Unit subliniază că, în orice caz, Tribunalul nu s-a mărginit la un control jurisdicțional limitat, ci a efectuat un control exhaustiv al chestiunii de drept în cauză.

Aprecierea Curții

- 108 Prin intermediul acestui motiv, BAA critică Tribunalul pentru că a exercitat un control marginal, limitat la lipsa unor erori manifeste de apreciere, al deciziei Comisiei prin care se refuza calificarea AGL drept „ajutor de stat” în sensul articolului 87 alineatul (1) CE.
- 109 La punctul 118 din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat că, în cadrul controlului unei decizii a Comisiei de a nu deschide procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE, instanța comunitară trebuie să se limiteze, „având în vedere larga putere de apreciere de care dispune Comisia în aplicarea articolului 88 alineatul (3) CE”, la a verifica respectarea normelor de procedură și a normelor privind motivarea,

exactitatea materială a faptelor reținute pentru a ajunge la soluția contestată, lipsa unei erori vădite la aprecierea acestor fapte, precum și inexistența unui abuz de putere.

- 110 Astfel cum BAA a arătat în mod corect, lectura hotărârii atacate și, în special, a punctelor 134, 139, 154 sau 171 din aceasta, confirmă că, efectiv, Tribunalul a efectuat un control restrâns al aprecierilor Comisiei cu privire la problema dacă AGL intră în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE.
- 111 Or, potrivit jurisprudenței Curții, noțiunea de ajutor de stat, astfel cum a fost definită în tratat, are caracter juridic și trebuie interpretată pe baza unor elemente obiective. Din acest motiv, instanța comunitară, în principiu și ținând seama atât de elementele concrete ale litigiului cu care este sesizată, cât și de caracterul tehnic sau complex al aprecierilor efectuate de Comisie, trebuie să exercite un control deplin în ceea ce privește chestiunea dacă o măsură intră în domeniul de aplicare al articolului [87] alineatul (1) [CE] (a se vedea printre altele Hotărârea Franța/Ladbroke Racing și Comisia, citată anterior, punctul 25).
- 112 Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 144 din concluziile prezentate, nimic nu justifică împrеjurarea ca, la adoptarea unei decizii în temeiul articolului 88 alineatul (3) CE, Comisia să dispună de o „largă putere de apreciere” în ceea ce privește calificarea unei măsuri drept „ajutor de stat” în sensul articolului 87 alineatul (1) CE, ceea ce ar însemna că, contrar a ceea ce rezultă din jurisprudența amintită la punctul precedent din prezenta hotărâre, controlul jurisdicțional al aprecierilor Comisiei nu ar fi, în principiu, complet.

- 113 Aceasta cu atât mai mult cu cât jurisprudența este constantă în sensul că, în cazul în care Comisia nu poate dobândi convingerea, în urma unei prime examinări în cadrul procedurii de la articolul 88 alineatul (3) CE, că măsura de stat în discuție fie nu constituie un „ajutor” în sensul articolului 87 alineatul (1) CE, fie, dacă este calificată drept ajutor, este compatibilă cu tratatul sau în cazul în care această procedură nu i-a permis să înlăture toate dificultățile ridicate de aprecierea compatibilității măsurii respective, această instituție are obligația de a deschide procedura prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE, „fără a dispune în această privință de o marjă de apreciere” (a se vedea în acest sens, printre altele, Hotărârile citate anterior Matra/Comisia, punctul 33, și Comisia/Sytraval și Brink’s Franța, punctul 39). Astfel cum Tribunalul a arătat la punctul 165 din hotărârea atacată, această obligație este, de altfel, confirmată în mod expres de dispozițiile coroborate ale articolului 4 alineatul (4) și ale articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999.
- 114 Desigur, Curtea a decis de asemenea că, în cazul în care aprecierile Comisiei au caracter tehnic sau complex, controlul jurisdicțional este limitat în ceea ce privește problema dacă o măsură intră în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE (a se vedea printre altele Hotărârile citate anterior Franța/Ladbroke Racing și Comisia, punctul 25, și Matra/Comisia, punctele 29 și 30, Hotărârea din 29 februarie 1996, Belgia/Comisia, citată anterior, punctele 10 și 11, precum și Hotărârea Spania/Lenzing, citată anterior, punctul 56). Cu toate acestea, Tribunalul nu a constatat că aceasta era situația în speță.
- 115 În consecință, astfel cum BAA a arătat în mod corect, prin faptul că nu a exercitat un control integral al aprecierilor Comisiei cu privire la problema dacă AGL intră în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept care viciază întreaga analiză pe fond a deciziei în litigiu.
- 116 Având în vedere considerațiile ce precedă, al doilea motiv trebuie admis.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe erori de drept săvârșite la evaluarea naturii și a economiei generale a AGL

- 117 BAA susține că Tribunalul a săvârșit mai multe erori cu ocazia aprecierii naturii și a economiei generale a AGL. Aceste susțineri privesc pretinse incoerențe în definirea domeniului de aplicare material al taxei, care ar fi cauzate de neincluderea anumitor materiale sau produse.
- 118 Recurenta apreciază că justificarea teoretică a diferențierilor efectuate de AGL nu corespunde adevăratului domeniu de aplicare al AGL. Tribunalul ar fi construit propria logică în legătură cu natura și cu economia generală a AGL. Procedând astfel, Tribunalul ar fi aplicat în mod greșit articolul 88 alineatul (3) CE și articolul 253 CE și ar fi denaturat sensul probelor care i-au fost prezentate.
- 119 Comisia consideră că acest motiv trebuie declarat inadmisibil, întrucât ridică mai degrabă numeroase chestiuni de fapt decât de drept. BAA ar pretinde că Tribunalul a denaturat faptele și ar contesta constatările privind situația de fapt expuse de Tribunal în cadrul discuției privind domeniul de aplicare al AGL. În esență, acest motiv ar echivala cu o cerere de reexaminare, ceea ce nu este de competența Curții în cadrul unui recurs.
- 120 Guvernul Regatului Unit consideră de asemenea că acest motiv trebuie să fie declarat inadmisibil, întrucât aprecierea de către Tribunal a elementelor de probă, identificarea de către acesta a împrejurărilor de fapt și concluziile pe care le deduce din probele care îi sunt prezentate sunt chestiuni de fapt care nu fac obiectul controlului Curții. În măsura în care ar fi declarat admisibil în parte, acesta ar fi în mod vădit nefondat. Într-adevăr, în opinia acestui guvern, Tribunalul era îndreptățit să efectueze constatările de fapt referitoare la domeniul de aplicare al AGL pe care le-a făcut, iar acestea sunt perfect motivate în raport cu elementele de probă care i-au fost prezentate.

Considerații introductive

- 121 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, din articolul 225 CE, din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție și din articolul 112 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură al Curții rezultă că un recurs trebuie să indice cu precizie elementele criticate din hotărârea a cărei anulare se solicită, precum și argumentele juridice care susțin în mod concret această cerere (a se vedea printre altele Hotărârea din 19 ianuarie 2006, Comunità montana della Valnerina/Comisia, C-240/03 P, Rec., p. I-731, punctul 105).
- 122 Nu îndeplinește cerințele de motivare ce rezultă din aceste dispoziții un recurs care se limitează la a repeta sau la a reproduce textual motivele și argumentele care au fost prezentate în fața Tribunalului, inclusiv cele întemeiate pe fapte respinse expres de această instanță. Un astfel de recurs constituie în realitate o cerere prin care se urmărește o simplă reexaminare a cererii introductive depuse la Tribunal, ceea ce nu este de competența Curții (a se vedea printre altele Hotărârea Comunità montana della Valnerina/Comisia, citată anterior, punctul 106).
- 123 Cu toate acestea, dacă un reclamant contestă interpretarea sau aplicarea dreptului comunitar de către Tribunal, aspectele de drept analizate în primă instanță pot fi rediscutate în cadrul procedurii de recurs. Dacă un reclamant nu ar putea să se întemeieze astfel în recurs pe motive și argumente utilizate deja în fața Tribunalului, procedura respectivă ar fi lipsită de o parte din sens (a se vedea printre altele Hotărârea Comunità montana della Valnerina/Comisia, citată anterior, punctul 107).
- 124 Acesta este, într-adevăr, cazul în speță, atât în ceea ce privește primul aspect al acestui motiv, cât și în ceea ce privește al doilea și al treilea aspect ale aceluiași motiv, astfel încât, contrar susținerilor Comisiei, toate cele trei aspecte ale celui de al treilea motiv sunt admisibile.

Cu privire la primul aspect al celui de al treilea motiv, referitor la aplicarea AGL în privința anumitor materiale virgine care nu sunt utilizate ca agregate și pentru care nu există materiale care să le poată înlocui

— Argumentele părților

¹²⁵ Prin intermediul primului aspect, BAA critică Tribunalul pentru faptul că, la punctele 135 și 136 din hotărârea atacată, a considerat justificată în temeiul principiului „poluatorul plătește” aplicarea AGL în privința anumitor materiale denumite „virgine”, precum granitul utilizat pentru balast sau criblura roșie utilizată ca suprafață pentru zonele pietonale, pentru care nu există înlocuitori, deși decizia în litigiu prevede că nisipul, roca și pietrișul, care sunt extrase ca materiale virgine, sunt scutite de taxă dacă nu sunt utilizate ca agregate, pentru motivul că, pentru aceste utilizări, nu pot fi înlocuite cu materiale alternative mai ecologice.

¹²⁶ Întrucât în decizia în litigiu s-a considerat că faptul că nu pot fi înlocuite este un factor de natură să excludă din domeniul de aplicare al AGL anumite utilizări de materiale virgine care altfel ar fi supuse acestei taxe, Tribunalul, întemeindu-se pe principiul „poluatorul plătește”, ar fi substituit aprecierea Comisiei cu propria apreciere pentru a justifica taxarea materialelor care nu pot fi înlocuite. În plus, acesta ar fi aplicat în mod selectiv principiul menționat și și-ar fi motivat în mod insuficient concluziile.

¹²⁷ Comisia răspunde că BAA nu ține seama de împrejurarea că AGL este o taxă sectorială, limitată numai la sectorul agregatelor, ceea ce explică faptul că produse care nu pot fi înlocuite, precum nisipul, roca și pietrișul, care nu sunt nici vândute și nici utilizate ca agregate, pot fi scutite de taxa în discuție. În cazul în care aceste produse sunt utilizate

ca agregate, faptul că sunt supuse AGL ar servi obiectivului de asumare a costurilor de mediu care au legătură cu producția și cu utilizarea agregatelor virgine. Prin urmare, aspectul menționat ar fi neîntemeiat.

— Aprecierea Curții

128 Tribunalul a statuat la punctul 124 din hotărârea atacată că scrisoarea de notificare și decizia în litigiu se referă, pe de o parte, în mod explicit, la obiectivul de maximizare a recurgerii la agregate reciclate sau la alte materiale care să înlocuiască agregatele virgine și la promovarea unei utilizări raționale a agregatelor virgine, resurse naturale neregenerabile, și, pe de altă parte, în mod implicit, la „asumarea costurilor de mediu conform principiului «poluatorul plătește»”, atunci când acestea menționează, în cadrul determinării obiectivelor urmărite prin AGL, că „costurile pentru mediu ale extracției de agregate vizate de taxă includ poluarea sonoră, praful, deteriorarea biodiversității și a armoniei vizuale”. Tribunalul adaugă, la același punct, că aceste obiective sunt explicate în scrisoarea din 19 februarie 2002 adresată de Regatul Unit Comisiei.

129 Presupunând că Tribunalul a substituit motivarea din decizia în litigiu cu propria motivare, referindu-se, la punctul 124 din hotărârea atacată, la principiul „poluatorul plătește” și justificând, la punctele 135 și 136 din această hotărâre, taxarea produselor care nu ar fi susceptibile să fie înlocuite de produse alternative în raport cu obiectivul „care urmărește asumarea costurilor de mediu legate de producția agregatelor virgine”, critica potrivit căreia Tribunalul ar fi construit, la punctele 135 și 136 din hotărârea menționată, propria logică în legătură cu natura și cu economia generală a AGL nu poate fi în niciun caz acceptată, în măsura în care respingerea criticii invocate în primă instanță apare întemeiată pentru alte motive (a se vedea printre altele Hotărârea Comisia/Sytraval și Brink’s Franța, citată anterior, punctul 47).

- 130 Într-adevăr, astfel cum a arătat Comisia în mod corect, susținerile formulate de BAA, la care Tribunalul a răspuns la punctele 135 și 136 din hotărârea atacată, se întemeiază pe o premisă greșită, potrivit căreia excluderea din domeniul de aplicare al AGL a materialelor virgine neutilizate ca agregate era justificată de lipsa de materiale care să le poată înlocui. Or, astfel cum avocatul general a observat de asemenea la punctul 108 din concluziile prezentate, din considerentele deciziei în litigiu reiese că excluderea materialelor menționate a fost considerată coerentă în raport cu natura sectorială a AGL și cu intenția legiuitorului de a nu supune taxei decât agregatele.
- 131 În consecință, critica întemeiată pe o aplicare selectivă a principiului „poluatorul plătește” trebuie respinsă ca inoperantă și nu rezultă nici că motivarea punctelor din hotărârea atacată avute în vedere, deși este întemeiată pe o premisă greșită, este insuficientă.
- 132 În aceste condiții, primul aspect al celui de al treilea motiv trebuie respins în întregime.

Cu privire la al doilea aspect al motivului, referitor la aplicarea AGL în privința anumitor produse derivate din extracția de materiale primare care nu pot fi înlocuite și care nu sunt supuse taxei

— Argumentele părților

- 133 Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al treilea motiv, BAA contestă în special aprecierile Tribunalului din cuprinsul punctelor 112 și 137 din hotărârea atacată, prin care acesta a îndepărtat susținerile privind incoerența cu obiectivele urmărite prin AGL de a aplica această taxă anumitor produse derivate din extracția de

materiale primare care nu pot fi înlocuite și care nu sunt, ele însele, taxate. În opinia BAA, aceste subproduse nu trebuie taxate în măsura în care este vorba despre agregate „secundare”.

134 La punctul 112 din hotărârea atacată, Tribunalul nu ar fi interpretat în mod corect considerentul (29) al deciziei în litigiu, prin faptul că a statuat că noțiunea de agregate „secundare” avea în vedere în mod general materialele care nu sunt supuse taxei. Procedând astfel, Tribunalul ar fi substituit motivarea Comisiei cu propria motivare și ar fi argumentat în mod insuficient concluziile la care a ajuns.

135 Pe de altă parte, Tribunalul ar fi săvârșit mai multe erori de drept la punctul 137 din hotărârea atacată, prin faptul că a acceptat justificarea distincției stabilite între agregatele secundare în ceea ce privește aplicarea AGL. BAA critică, în special, Tribunalul pentru că a aplicat în mod selectiv logica de protecție a mediului a principiului „poluatorul plătește”, pentru că a acceptat, fără nicio probă, că lipsa unor posibilități de a limita volumul subproduselor justifică distincția menționată, că s-a întemeiat pe o pretinsă diferență de preț destul de scăzută între agregatele de calitate inferioară și materialele care nu pot fi înlocuite, ale căror subproduse sunt, și pentru că s-a referit în acest context în mod greșit la punctele 4.10-4.15 din scrisoarea din 19 februarie 2002 a Regatului Unit.

136 Comisia răspunde că BAA greșește atunci când critică hotărârea atacată, concludi-
nând că taxarea agregatelor de calitate inferioară reprezentate de produsele derivate din
extracția de materiale netaxate, precum agregatele rezultate din extracția calcarului, a
pietrelor prelucrate sau a nisipului silicios, este compatibilă cu natura și cu economia
generală a AGL.

137 În ceea ce privește, mai întâi, critica referitoare la punctul 112 din hotărârea atacată, Comisia susține că, atunci când, în considerentul (29) al deciziei în litigiu, se face referire la agregate primare, este vorba despre o referire la produsele care sunt taxate, în timp ce referirea la agregate secundare are în vedere agregatele scutite enumerate în lege. Prin urmare, concluzia de fapt la care ajunge Tribunalul la punctul 112 menționat nu ar conține nicio eroare.

138 În ceea ce privește punctul 137 din hotărârea atacată, Comisia susține că, în mod contrar celor afirmate de BAA, principiul „poluatorul plătește” nu implică în mod necesar aplicarea AGL în privința subproduselor rezultate din anumite alte produse netaxate, precum roca de ardezie, în măsura în care aplicarea taxei pentru produsele din sectorul agregatelor, și nu din alte sectoare, care nu produc în mod obișnuit agregate, precum extracția ardeziei și a subproduselor care rezultă din aceasta, este o opțiune politică a statelor membre.

139 Astfel cum Tribunalul ar fi arătat la punctul 137 din hotărârea atacată, diferența de preț relativ mică între agregatele derivate de calitate inferioară și materialele care nu pot fi înlocuite, ale căror subproduse sunt, ar justifica aplicarea taxei pentru agregatele derivate, astfel încât să se reducă procentul de agregate de calitate inferioară. Criticile formulate de BAA în ceea ce privește constatările Tribunalului atât în legătură cu raportul de preț dintre produsele în discuție, cât și în legătură cu referirea la scrisoarea din 19 februarie 2002 a Regatului Unit ar fi neîntemeiate.

— Aprecierea Curții

140 BAA critică mai întâi Tribunalul pentru că, la punctul 112 din hotărârea atacată, a statuat că, în decizia în litigiu și în special în considerentul (29) al acesteia, noțiunea de agregate „secundare” are în vedere în mod general materialele care nu sunt supuse taxei, deși, în realitate, aceasta privește produsele derivate rezultate din extracția

materialelor „primare”, care sunt produsele care fac obiectul activității principale a unei cariere. Prin urmare, Tribunalul ar fi substituit motivarea Comisiei cu propria motivare.

¹⁴¹ În această privință, trebuie amintit că, în cadrul controlului legalității menționat la articolul 230 CE, Curtea și Tribunalul au competența de a se pronunța în acțiuni formulate pentru motive de necompetență, de încălcare a unor norme fundamentale de procedură, de încălcare a tratatului sau a oricărei norme de drept privind aplicarea acestuia ori de abuz de putere. Articolul 231 CE prevede că, în cazul în care acțiunea este întemeiată, Curtea de Justiție declară actul contestat nul și neavenit. Prin urmare, Curtea și Tribunalul nu pot, în nicio împrejurare, să substituie motivarea autorului actului atacat cu propria motivare (a se vedea Hotărârea din 27 ianuarie 2000, DIR International Film și alții/Comisia, C-164/98 P, Rec., p. I-447, punctul 38).

¹⁴² Deși, în cadrul unei acțiuni în anulare, Tribunalul se poate afla în situația de a interpreta motivarea actului atacat în mod diferit față de autorul actului sau chiar, în anumite împrejurări, de a respinge motivarea formală reținută de acesta, Tribunalul nu poate face acest lucru atunci când niciun element material nu justifică acest mod de a proceda (Hotărârea DIR International Film și alții/Comisia, citată anterior, punctul 42).

¹⁴³ Potrivit considerentului (29) al deciziei în litigiu, „AGL nu va fi percepută decât pentru agregatele virgine. Nu va fi percepută pentru agregatele extrase în calitate de subproduse sau de deșeuri ale altor procedee (agregate secundare) și nici pentru agregatele reciclate”. Pe de altă parte, în considerentul (32) al acestei decizii, Comisia afirmă că [s]trutura și domeniul de aplicare al taxei reflectă distincția netă dintre extracția agregatelor „virgine”, care produce consecințe nedorite asupra mediului, și producția de agregate „secundare” sau reciclate, care reprezintă o contribuție importantă la tratarea rocilor, a pietrișului și a nisipului rezultat din excavări, din alte lucrări sau din tratări efectuate în mod legal în diferite scopuri.

144 În consecință, prin faptul că, la punctul 112 din hotărârea atacată, a statuat că, în întreaga decizie în litigiu și în special în considerentul (29) al acesteia, Comisia a reținut că expresiile „agregate primare” desemnează în esență agregate „scutite” enumerate în lege, pentru a deduce, printre altele, că Comisia s-a limitat la a afirma, în considerentul sus-menționat, că „AGL nu va fi percepută pentru produsele derivate sau pentru deșeurile rezultate din extracțiile primare dacă sunt scutite prin lege”, Tribunalul a săvârșit o eroare de interpretare și a substituit interpretarea care decurge direct din decizia în litigiu cu propria interpretare, deși niciun element material nu justifică acest mod de a proceda.

145 În aceste condiții, trebuie admisă prima critică a celui de al doilea aspect al celui de al treilea motiv.

146 BAA critică de asemenea Tribunalul pentru faptul că a considerat justificată aplicarea AGL în privința anumitor produse care rezultă din extracția de materiale care nu sunt supuse acestei taxe. În această privință, recurenta invocă substituirea unor motive, erori de apreciere și denaturarea unor elemente de probă.

147 La punctul 137 din hotărârea atacată, Tribunalul observă mai întâi că „principiul «poluatorul plătește» permitea de asemenea să se justifice aplicarea taxei în privința produselor derivate din extracția de materiale care nu pot fi înlocuite prin produse alternative, în special aplicarea taxei în privința agregatelor de calitate inferioară [...], astfel cum reiese din scrisoarea din 19 februarie 2002 a autorităților din Regatul Unit”.

148 Tribunalul subliniază în continuare, în cuprinsul aceluiași punct, că „taxarea acestor produse se poate justifica și prin obiectivul – invocat de asemenea de intervenientă în scrisoarea sus-menționată – care urmărește încurajarea unor extracții și a unui tratament mai rațional ale agregatelor, astfel încât să se reducă procentul de agregate de calitate inferioară. Într-adevăr, acest procent, care variază de la o carieră la alta, astfel cum subliniază reclamanta, poate fi totuși modificat pentru aceeași carieră. Or, Comisia subliniază în această privință, în special în memoriul în apărare, fără a fi contrazisă de reclamantă, diferența de preț relativ scăzută între agregatele de calitate inferioară și materialele care nu pot fi înlocuite, ale căror subproduse sunt”.

149 În ceea ce privește, în primul rând, criticile întemeiate pe faptul că Tribunalul ar fi acceptat fără nicio probă că lipsa unor posibilități de a limita volumul subproduselor justifică taxarea anumitor tipuri de agregate secundare, pe faptul că Tribunalul s-ar fi întemeiat în mod greșit pe o pretinsă diferență de preț destul de scăzută între agregatele de calitate inferioară și materialele care nu pot fi înlocuite, ale căror subproduse sunt, și pe faptul că Tribunalul s-ar fi referit în mod greșit la punctele 4.10-4.15 din scrisoarea din 19 februarie 2002 a Regatului Unit, este suficient să se constate că aceste critici echivalează cu o contestare a aprecierilor de fapt. Or, în măsura în care nu a fost demonstrată nicio denaturare a elementelor de fapt și a probelor prezentate Tribunalului, criticile menționate trebuie respinse ca inadmisibile.

150 Mai mult, trebuie să se constate că motivarea Tribunalului este întemeiată nu numai pe principiul „poluatorul plătește”, ci și pe obiectivul care urmărește încurajarea unor extracții și a unui tratament mai rațional ale agregatelor virgine, care este în mod cert unul dintre obiectivele menționate în considerentul (31) al deciziei în litigiu, astfel încât nu se poate constata nicio substituție de motive din partea Tribunalului.

- 151 Pentru toate aceste considerente, al doilea aspect al celui de al treilea motiv trebuie admis în măsura în care privește punctul 112 din hotărârea atacată și trebuie respins în ceea ce privește restul.

Cu privire la al treilea aspect al celui de al treilea motiv, referitor la scutirea de AGL a anumitor tipuri de agregate virgine

— Argumentele părților

- 152 Prin intermediul celui de al treilea aspect, BAA critică Tribunalul pentru că a considerat justificată netaxarea anumitor tipuri de agregate virgine, precum ardezia, șistul, ball clay, caolinul, argila, cărbunele sau lignitul.
- 153 Tribunalul ar fi substituit motivarea prezentată în decizia în litigiu cu propria motivare afirmând, la punctele 130, 131, 133 și 134 din hotărârea atacată, că scutirea menționată urmărea să încurajeze utilizarea acestor agregate virgine ca produse care să înlocuiască agregatele virgine supuse AGL. În opinia BAA, urmărirea unui asemenea scop ar periclita „natura și economia generală” de protecție a mediului a AGL.
- 154 Aprecierea Tribunalului ar rezulta dintr-o denaturare a probelor prezentate în cursul procedurii, în special scrisoarea din 19 februarie 2002 a Regatului Unit, și ar încălca dreptul la apărare al recurenteii prin faptul că aceasta nu ar fi avut ocazia să își exprime poziția cu privire la această nouă interpretare a probelor menționate.

- 155 Comisia observă că scutirea anumitor materiale primare precum ardezia, șistul, ball clay, caolinul, argila, cărbunele sau lignitul se justifică prin faptul că, în mod normal, acestea nu sunt utilizate ca agregate și, în consecință, nu fac parte din sectorul agregatelor, astfel cum a recunoscut Tribunalul la punctele 128 și 129 din hotărârea atacată.
- 156 Tribunalul ar fi admis de asemenea, în mod întemeiat, la punctele 130, 131, 133 și 134 din hotărârea menționată, că Regatul Unit era liber să încurajeze utilizarea debleurilor de ardezie și a materialelor similare ca produse care să înlocuiască agregatele virgine. În sfârșit, Tribunalul, întemeindu-se în special pe scrisoarea din 19 februarie 2002 a Regatului Unit, nu ar fi săvârșit nicio eroare de drept prin faptul că a declarat, la punctul 133 din hotărârea atacată, că extracția de agregate reprezintă principala sursă de degradare a mediului avută în vedere de măsură.
- 157 Potrivit Comisiei, nu este de competența instituțiilor comunitare să analizeze importanța problemelor legate de mediu prin comparație cu celelalte probleme de acest tip care pot exista în același stat membru. Prin urmare, cunoașterea procentului precis pe care extracția de agregate îl reprezintă în raport cu activitatea globală de extracție de minerale în Regatul Unit nu ar avea nicio consecință în prezenta cauză.

— Aprecierea Curții

- 158 La punctul 130 din hotărârea atacată, Tribunalul admite ca justificare în raport cu obiectivele privind mediul urmărind scutirea anumitor materiale, în special șistul și ardezia de calitate inferioară, argila și deșeurile de caolin și de ball clay, chiar utilizate ca

agregate, în măsura în care, potrivit unei constatări de fapt a Tribunalului, „până în prezent [au fost] puțin utilizate ca agregate din cauza costurilor de transport ridicate”.

- 159 Tribunalul a dedus de aici, la același punct din hotărârea atacată, că faptul că aceste materiale nu sunt supuse AGL permite să fie utilizate ca înlocuitori ai agregatelor virgine, putând astfel să contribuie la o raționalizare a extracției și a utilizării acestora din urmă.
- 160 Contrar susținerilor BAA, procedând astfel, Tribunalul nu a efectuat o substituie de motive, raționalizarea și utilizarea agregatelor virgine figurând, astfel cum s-a arătat la punctul 150 din prezenta hotărâre, printre obiectivele enumerate în decizia în litigiu.
- 161 În măsura în care incitarea la utilizarea materialelor virgine puțin utilizate până în prezent ca agregate este, astfel cum Tribunalul a arătat, fără a săvârși vreo eroare de drept, coerentă cu obiectivul care constă în raționalizarea utilizării agregatelor, nici incitarea la utilizarea materialelor respective nu periclitează natura și economia generală de protecție a mediului a AGL.
- 162 În sfârșit, în ceea ce privește invocarea în acest context a unei denaturări a probelor prezentate în cursul procedurii, în special scrisoarea din 19 februarie 2002 a Regatului Unit, o asemenea denaturare nu reiese din înscrisurile de la dosar, astfel încât acest motiv, precum și, prin urmare, cel întemeiat pe o încălcare a dreptului la apărare, nu pot fi acceptate.

163 În consecință, al treilea aspect al celui de al treilea motiv trebuie respins în întregime.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe erori de drept la aprecierea scutirii exporturilor

164 BAA arată că Tribunalul, prin faptul că a statuat, la punctul 147 și următoarele din hotărârea atacată, că scutirea de AGL a agregatelor care sunt exportate se justifică prin natura de taxă „indirectă” a AGL, a încălcat, pe de o parte, articolele 91 CE și 92 CE, precum și obligația de motivare care îi revine și, pe de altă parte, a permis o ameliorare retroactivă a motivării deciziei în litigiu.

165 Trebuie analizat mai întâi al doilea aspect al acestui motiv.

Cu privire la al doilea aspect al celui de al patrulea motiv

— Argumentele părților

166 BAA susține că, prin faptul că a adoptat, la punctele 150 și 151 din hotărârea atacată, motivarea întemeiată pe natura de taxă indirectă a AGL, care a fost prezentată pentru prima dată de Comisie și de Regatul Unit în fața Tribunalului, acesta a permis o

ameliorare retroactivă a deciziei în litigiu, ceea ce nu ar fi autorizat de dreptul comunitar (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 octombrie 1996, Germania și alții/Comisia, C-329/93, C-62/95 și C-63/95, Rec., p. I-5151, punctele 47 și 48).

¹⁶⁷ Într-adevăr, explicația expusă de Comisie în considerentul (33) al deciziei în litigiu pentru a justifica scutirea agregatelor exportate de această taxă ar fi lipsită de relevanță în raport cu argumentația întemeiată pe articolul 91 CE, prezentată de Comisie și de guvernul Regatului Unit în fața Tribunalului, și acesta ar fi considerat în mod greșit că era legată de motivarea cuprinsă în considerentul (33).

¹⁶⁸ Comisia și guvernul Regatului Unit răspund că Tribunalul, întemeindu-se pe natura de taxă indirectă a AGL, nu a permis o „ameliorare retroactivă” a deciziei în litigiu, ci numai o explicație mai detaliată și o dezvoltare a motivelor expuse în considerentul (33) al acestei decizii.

¹⁶⁹ La punctul 150 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi admis că motivarea întemeiată pe natura de taxă indirectă a AGL trebuie luată în considerare în măsura în care ar avea legătură cu motivele expuse de Comisie în considerentul (33) al deciziei în litigiu.

170 Articolul 253 CE nu ar exclude posibilitatea ca motivele expuse într-o decizie a Comisiei să fie ulterior explicate mai detaliat.

171 În plus, ar apărea în mod clar că, în prezenta cauză, normele juridice care reglementează materia în discuție sunt articolul 91 CE și principiul taxării în țara de destinație. În consecință, dispoziția menționată ar face în mod evident parte din contextul juridic al deciziei în litigiu.

— Aprecierea Curții

172 În ceea ce privește obligația de motivare care îi revine Comisiei, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, motivarea impusă de articolul 253 CE trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar instanței competente să exercite controlul. Cerința motivării trebuie apreciată în funcție de împrejurările cauzei, în special de conținutul actului, de natura motivelor invocate și de interesul de a primi explicații propriu destinatarului sau altor persoane vizate în mod direct și individual de acest act. Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, în măsura în care problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse de articolul 253 CE trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în raport cu contextul său, precum și cu ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă (a se vedea printre altele Hotărârea Comisia/Sytraval și Brink's Franța, citată anterior, punctul 63).

- 173 În ceea ce privește, mai concret, o decizie a Comisiei care stabilește inexistența unui ajutor de stat denunțat de un reclamant, în orice situație, Comisia are obligația de a prezenta reclamantului într-un mod satisfăcător motivele pentru care elementele de fapt și de drept invocate în plângere nu au fost suficiente pentru a demonstra existența unui ajutor de stat (Hotărârea Comisia/Sytraval și Brink's Franța, citată anterior, punctul 64).
- 174 În speță, se impune constatarea potrivit căreia considerentul (33) al deciziei în litigiu justifică scutirea agregatelor exportate prin faptul că agregatele pot fi scutite în Regatul Unit dacă sunt utilizate în procese de fabricație scutite, precum, de exemplu, fabricarea sticlei, a plasticului, a hârtiei, a îngrășămintelor și a pesticidelor.
- 175 Având în vedere faptul că autoritățile britanice nu pot exercita control asupra utilizării agregatelor în afara teritoriului lor, scutirea exporturilor se impune pentru a garanta securitatea juridică a exportatorilor de agregate și pentru a evita aplicarea unui tratament inechitabil exporturilor de agregate care altfel ar putea beneficia de scutire în interiorul Regatului Unit.
- 176 Motivarea prezentată în considerentul (33) al deciziei în litigiu se referă astfel la inegalitatea de tratament care ar rezulta, în cazul în care agregatele exportate nu ar fi scutite, din faptul că agregatele care sunt comercializate în Regatul Unit sunt scutite dacă sunt utilizate în anumite scopuri, în condițiile în care agregatele utilizate în aceleași scopuri în statul de import ar fi supuse AGL din cauza lipsei de mijloace de control ale autorităților britanice cu privire la utilizarea agregatelor în afara teritoriului Regatului Unit.

177 O asemenea motivare nu face nicio aluzie la natura de „taxă indirectă” a AGL în sensul articolului 91 CE pentru a justifica scutirea agregatelor exportate, care se întemeiază pe o diferențiere între, pe de o parte, agregatele comercializate în Regatul Unit și, pe de altă parte, agregatele exportate.

178 Prin urmare, contrar celor statuate de Tribunal la punctul 150 din hotărârea atacată, nu se poate considera că motivarea întemeiată pe articolul 91 CE are legătură cu motivele expuse în decizia în litigiu, întemeiate pe lipsa de mijloace ale autorităților britanice cu privire la utilizarea materialelor în calitate de agregate în afara Regatului Unit, ci reprezintă în realitate o motivare diferită, furnizată după adoptarea acestei decizii. Tribunalul a încălcat, așadar, articolul 253 CE prin faptul că a luat în considerare această motivare în temeiul motivelor enunțate în decizia în litigiu.

179 În consecință, al doilea aspect al celui de al patrulea motiv trebuie admis.

Cu privire la primul aspect al celui de al patrulea motiv

180 Având în vedere răspunsul dat în ceea ce privește al doilea aspect al acestui motiv, nu este necesară analizarea primului aspect al motivului respectiv.

Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe faptul că nu a fost deschisă procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE

Argumentele părților

¹⁸¹ BAA arată că Tribunalul, amintind în același timp în mod corect jurisprudența pertinentă, la punctele 165-167 din hotărârea atacată, a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a statuat, la punctele 171 și 172 din aceeași hotărâre, că în mod întemeiat Comisia decisese să nu deschidă procedura prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE.

¹⁸² Într-adevăr, potrivit recurenței, această instituție nu se afla în situația „de a dobândi convingerea” că AGL nu constituia un ajutor de stat, în temeiul câtorva considerente care erau consacrate acestui aspect în decizia în litigiu. Ar fi un argument în acest sens în special faptul că motivarea hotărârii atacate ar fi mult mai detaliată și mai lungă decât motivarea acestei decizii, precum și faptul că motivarea hotărârii atacate s-ar întemeia pe argumente diferite de cele enunțate în decizia în litigiu.

¹⁸³ Comisia și guvernul Regatului Unit răspund că numai faptul că hotărârea atacată este mai lungă decât decizia în litigiu nu poate permite să se concluzioneze că această instituție a săvârșit o eroare de drept adoptând decizia de a refuza deschiderea procedurii oficiale de investigare.

184 Guvernul Regatului Unit adaugă că Tribunalul a rezumat și a aplicat în mod corect jurisprudența pertinentă și a concluzionat că numai argumentele invocate în mod util de BAA în susținerea prezentului motiv, referitoare la preținsele incoerențe în delimitarea domeniului de aplicare al AGL, confirmau argumentele pe care le expusese în cadrul motivului întemeiat pe o încălcare a articolului 87 alineatul (1) CE. În definitiv, acest motiv nu ar face decât să repete argumentele expuse în fața Tribunalului.

Aprecierea Curții

185 Astfel cum s-a arătat la punctul 113 din prezenta hotărâre, procedura menționată la articolul 88 alineatul (2) CE are caracter indispensabil în cazul în care Comisia întâlnește dificultăți serioase pentru a aprecia dacă un ajutor este compatibil cu piața comună.

186 Prin urmare, Comisia nu se poate limita la faza preliminară prevăzută la articolul 88 alineatul (3) CE pentru a lua o decizie favorabilă unei măsuri de stat decât dacă este în măsură să dobândească convingerea, la finalizarea primei examinări, că această măsură fie nu constituie un „ajutor” în sensul articolului 87 alineatul (1) CE, fie, dacă este calificată drept „ajutor”, este compatibilă cu tratatul.

187 În schimb, dacă această primă examinare a determinat Comisia să dobândească convingerea contrară sau chiar nu a permis înlăturarea tuturor dificultăților ridicate de aprecierea compatibilității măsurii respective cu piața comună, Comisia are datoria de a obține toate avizele necesare și de a iniția în acest scop procedura prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE.

188 Or, astfel cum au arătat în mod corect Comisia și Regatul Unit, susținerea formulată de BAA potrivit căreia motivarea hotărârii atacate este diferită de cea a deciziei în litigiu, mai detaliată și mai lungă decât motivarea acesteia din urmă, nu este, singură, de natură să demonstreze că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a concluzionat, la punctul 172 din hotărârea atacată, că Comisia nu depășise limitele puterii sale de apreciere atunci când a considerat că, în raport cu articolul 87 alineatul (1) CE, atât controlul delimitării domeniului material de aplicare al AGL, cât și cel al scutirii exporturilor nu prezentau nicio dificultate serioasă care să îi impună obligația de a deschide procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE.

189 Întrucât BAA nu a specificat dificultățile serioase de apreciere concrete pe care le-ar fi întâlnit Comisia, al cincilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe motivarea insuficientă a deciziei în litigiu

Argumentele părților

190 În susținerea acestui motiv, BAA arată că faptul că Tribunalul a dezvoltat o argumentație diferită de cea cuprinsă în decizia în litigiu este suficient pentru a constata că Tribunalul nu putea concluziona, la punctul 146 din hotărârea atacată, că această decizie era motivată suficient în raport cu cerințele de la articolul 253 CE.

- ¹⁹¹ Comisia subliniază, pe de o parte, că BAA nu prezintă niciun argument specific în susținerea acestui motiv și afirmă, pe de altă parte, că decizia în litigiu era motivată suficient. Guvernul Regatului Unit observă că BAA se limitează la a arăta că Tribunalul a analizat argumentele expuse de părțile în litigiu în mod mai aprofundat decât pare că s-a făcut în decizia în litigiu și că, prin urmare, acest motiv trebuie respins.

Aprecierea Curții

- ¹⁹² Desigur, astfel cum s-a amintit la punctul 173 din prezenta hotărâre, în ceea ce privește, mai concret, o decizie a Comisiei care stabilește inexistența unui ajutor de stat denunțat de un reclamant, în orice situație, Comisia are obligația de a prezenta reclamantului într-un mod satisfăcător motivele pentru care elementele de fapt și de drept invocate în plângere nu au fost suficiente pentru a demonstra existența unui ajutor de stat.

- ¹⁹³ Cu toate acestea, argumentația recurentei potrivit căreia Tribunalul a dezvoltat o motivare diferită de cea adoptată de Comisie și mai aprofundată decât motivarea acestei instituții nu este de natură să demonstreze că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a concluzionat că decizia în litigiu era motivată suficient în raport cu motivele expuse în cadrul acesteia.

- ¹⁹⁴ În aceste condiții, al șaselea motiv trebuie de asemenea respins.

- ¹⁹⁵ Din toate considerațiile ce precedă rezultă că, ținând seama de diferitele erori de drept constatate, hotărârea atacată trebuie anulată.

Cu privire la trimiterea cauzei Tribunalului spre rejudecare

- ¹⁹⁶ În conformitate cu articolul 61 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție, în cazul în care anulează decizia Tribunalului, Curtea poate fie să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul, atunci când acesta este în stare de judecată, fie să trimită cauza Tribunalului pentru a se pronunța asupra acesteia.
- ¹⁹⁷ În speță, având în vedere erorile de drept constatate la punctele 86-92 și, respectiv, 110-115 din prezenta hotărâre, se impune trimiterea cauzei Tribunalului spre rejudecare.
- ¹⁹⁸ Întrucât cauza este trimisă Tribunalului spre rejudecare, cererea privind cheltuielile de judecată aferente prezentei proceduri de recurs se soluționează odată cu fondul.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară și hotărăște:

- 1) **Anulează Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 13 septembrie 2006, British Aggregates Association/Comisia (T-210/02).**
- 2) **Trimite cauza spre rejudecare Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene.**
- 3) **Cererea privind cheltuielile de judecată se soluționează odată cu fondul.**

Semnături